

ՄԱՍԻՍ

ՀԱՅԱԹԱՅԹԵՐԹ

32րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 20 (1570) ՀԱՐԱԹ, ՅՈՒՆԻՍ 2, 2012
VOLUME 32, NO. 20 (1570) SATURDAY, JUNE 2, 2012

Պաշտօնաթերթ
Ս. Դ. Հայակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԾԵՐԱԿՈՅՑՏԻ ԱՆԴԱՄԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԻՐԱՒԱԿԱՆՈՐԾ ԱՆԱՌԱԿԵԼԻ ՆՈՐ ՕՐԻՆԱԳԻԾ

Ֆրանսացի ծերակուտականները Միծեռնակաբերդ այցելութեան
ընթացքին

Հեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստան այցելող ֆրանսացի ծերակուտականներ՝ ֆիլիփ Մարինի, Սովորի ժուառականներ՝ ֆրանսացի ծերակուտականներ՝ Մայիս 26-ին այցելած են Միծեռնակաբերդ, ուր ծաղկեներ դրած են 1915 ժուառականի Հայոց Մեծ եղեռնի յուշակոթողին:

Այս առթիւ, ծերակուտական ֆիլիփ Մարինի խօսելով Հայոց Ֆրանսապանութիւնը քրէականացնող օրինագիծի մասին ըսած է, «Ֆրանսացի խորհրդարանէն ներս ներկայացուած քաղաքական ուժերը՝ եւ նախկին նախագահ Մարքիզի նորոգի եւ նորընտիր նախագահ Օլանտի կողմնակիցները, նկատի առնելով ֆրանսացի Մահմանդրական Խորհրդարան Խորհրդի որոշման մէջ ամրագրուած նախկին օրինագծի վերաբերեալ առարկութիւնները, երբ ձեւաւորուի ֆրանսացի նոր խորհրդարանը, պիտի ներկայացնեն նոր օրինագիծ, որ իրաւական տեսակէտով պէտք է ըլլայ անառարկելի: Հիմնական նպատակն է՝ օրէնադրութէն պատժել անոնց, որոնք

ֆրանսացի տարածքին կը ժխտեն Հայոց Ֆեղասպանութիւնը»:

Նոյն որը, ֆրանսացի ծերակուտականներու պատուիրակութիւնը ընդունուած է Սերժ Մարգսեանի կողմէ:

«Նախագահը ողջունել եւ բարձր է գնահատել ֆրանսացի սենատորների այցը Արցախի: Հանրապետութեան զեկավարի համոզմածք, արցախին հիմնախնդրի հանգուցալուծման կարեւորագոյն նախապայմաններից է միջազգային հանրութեան անաչառ եւ համակողմանի տեղեկացուածութիւնը հիմնախնդրին», - ըսուած է նախագահի մամուլի գրասեննեակին կողմէ այս առթիւ տարածուած հաղորդագրութեան մէջ:

Ծերակուտականները իրենց հերթին նշած են, որ այժմ մանրամասնօրէն կը տիրապետեն Հեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան պատութիւններ եւ հետեւելով կարգաւորման բանակցային գործնթացին, կ'ողջունեն Հայաստանի կառուցղական մօտեցումը:

«ՀԱՅ-ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՄԱՐԱՑԱԾ ԶԵ», - ԸՆԱԾ Է ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՅԸ

Թուրքիոյ նախագահ Ապոտուլլահ Կիւլ Շիքակոյի մէջ տեղի ունեցած ՆԱԹՕ-ի գագաթաժողովին մասնակցելէ շաբաթ, այցելած է Սան Ֆրանսիսքօ: Վերադարձի ճանապարհին ան օդանաւահին մէջ պատասխանած է լրագրողներու շաբաթ մը հարցերուն՝ անդրադառնալով նաեւ հայ-թրքական յարաբերութիւններուն:

«Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու նորմալացման գործընթացը ամբողջութեամբ մահացած չեմ համարեր: Մենք լայնածաւալ աշխատանքներ կը կատարենք եւ որոշ պետական եւ քաղաքացիական կազմակերպութիւններուն տուած ենք յանձնարարութիւններ եւ անոնք աշխատանքներ կը տանին», - ըսած է նախագահ Կիւլ:

Թուրքիոյ նախագահը յայտնած է նաեւ, թէ Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ ինք ունեցած է շաբաթ մը համդիպումներ, որոնց ներկայ եղած են նաեւ Քաղաքունիք հայեր:

«Հայերը, որոնք բարձր պաշտօններ կը գրադեցնեն Սան Ֆրանսիսքոյի մէջ, ջերմ ընդունելութիւն ցոյց տուին մեզի եւ ըսին, որ ուրախ են մեր այցի համար», - ըստ թրքական մամուլին ըսած է Ապոտուլլահ Կիւլ:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑՑԸ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՈՉ ՆՊԱՍՏԱՒՐ

Միացեալ Նահանգներու Պետական Գրասենեակը հրապարակեց աշխարհի տարբեր երկիրներուն մէջ մարդու իրաւունքներու վերաբերեալ 2011 թուականի իր զեկոյցը, ուր կայ Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերեալ՝ հայութեան համար ոչ նպաստաւոր բաժին:

Հեռնային Ղարաբաղի վերաբերող հաստիքի համար կատարած է. «Էթինիկ հայ անջատողականները, Հայաստանի աջակցութեամբ կը շարունակեն վերահսկել Լեռնային Ղարաբաղի տարածաշրջանի մեծ մասը եւ յարակից 7 ատրապէճանական տարածքները»:

Զեկոյցի այս հատուածի վերաբերեալ Հայաստանի մօտ ԱՄՆ դեսպանատունը ֆէյսպութի իր պաշտօնական էջին վրայ հրապարակած է հաղորդագրութիւն մը, ուր կ'անդրադառնայ պետական քարտուղարութեան զեկոյցին մէջ տեղ գտած ձեւակերպութին:

«Լեռնային Ղարաբաղի մասին 2011-ի Մարդու իրաւունքներու զեկոյցին մէջ ներկայացուած շարադրանքը կը բխի բոլոր եր-

կիրներու վերաբերեալ զեկոյցի պատրաստման մեր ուղենիշներէն: Այն որեւէ կերպով չի կանխորոշեր եԱՀԿ Մինսկի խումբի շրջագիծն ներս Հայաստանի եւ Ատրապէճանի միջեւ Լեռնային Ղարաբաղի բանակցային գործընթացի արդիւնքը:

«Մենք կը շարունակնք պաշտպանել ուժի կիրառման կամ ուժի կիրառման սպառնալիքի բացառման, տարածաքային ամբողջականութեան, հաւասար իրաւունքներու եւ ազգերու ինքնորոշման չելսինքնեան եզրափակիչ ուժի սկզբունքները՝ որպէս Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան լուծման հիմնարար տարրեր», ըսուած է դեսպանատան յայտարարութեան մէջ:

Զեկոյցին մէջ Հայաստանի վերաբերեալ ըսուած է, որ երկրէն ներս ոտնահարուած են իշխանութիւնը ընտրութեամբ փոխելու, խօսքի եւ մամուլի ազատութիւնը, ինչպէս նաեւ դատական անկախ համակարգ ունենալու՝ քաղաքանակութեան մէջ:

Տար-ը էջ 4

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԵԶ ԾԱՌԱՅՈՂ ԸՆԿ. ԼԵՒՈՆ ԳՈՅՈՒՄԵՑԵԱՆ ՆԱՐԱՏԱԿՈՒԱԾ Է ԹՐԵԱԿԱՆ ՍԱՐՍԱՆԻՆ ՄՈՏ

Սուրիայի մէջ տեղի ունեցող բախտամերուն գործ՝ Ընկ. Լեւոն Գոյումնեան

Մայիս 29-ին, Թրքական սահմանին մօտ գտնուող, Հայէպէն ոչ հեռու Պապ Ալ-Հաուա շրջանին մէջ, սուրիական բանակի ջոկատներէն մին, անակնկալ յարձակումի ենթարկուած է ապստամբ ուժերու կողմէ: Տեղի ունեցած բախտամերուն գործընթացին գոհուած է նաեւ Դամասկոսի ՍԴՀԿ անդամ Ընկեր Լեւոն Գոյումնեան:

20-ամեալ Լեւոնի մահը ոչ

միայն ցնցած է իր գաղափարակից ընկերները, այլ ամբողջ սուրիա-հայութեան, որ այս օրերուն կը գտնուի խիստ մտահոգ վիճակի մէջ, երկրէն ներս տեղի ունեցող զարգացումներու լոյսին տակ:

Լեւոն Գոյումնեան երրորդ հայ երիտասարդն է որ կը գոհուի, սուրիոյ մէջ շուրջ տարիէ մը աւելի տեղի ունեցող դէպքերուն հետեւանք:

ՄԵՊՏԵՄԲԵՐԻՑ ՍԿԱՌԻԵԼՈՒ Է

ԱՐԱՄԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Մօտակայ 3 ամիսներին ներքաղաքական զարգացումների առումով, ըստ երեւոյթին, որեւէ էական բան այլեւս տեղի չի ունենալ: Բայց Սեպտեմբերից, ի հարկէ, փաստացի կը մկուտի նախագահական ընտրարշաւը, եւ, համապատասխանաբար, այս կամ այն «գործիքաւորմածք»՝ արմատական թէ կառուցողական, հնչելու է քննադատութեան այն «երկացանկը», որն արդէն հնչել է խորհրդարանական ընտրութիւններից առաջ՝ հանրայացտ աղետալի կանխատեսումներով՝ թէ այսպէս շարունակուի, չայաստանը կործանուելու է, վերանալու է, ջնջուելու է աշխարհի քարտեզից և այլն: Վստահ չեմ, որ այդ տեսակի քարոզչութիւնը նպաստում է ընդդիմադիր ընտրազանգուածի կոնտինտիլացմանը, քաղաքացիների «յեղափոխականացմանը»: Նրանք, ովքեր հաւատում են այդ ծառալուս ապոկալիպսիին, ոչ միշտ են որոշում դուրս գալ փողոց եւ ընդդիմադիր կարգախօներ վանկարկել: Մեծ մասի տրամաբանութիւնը ճիշդ հակառակն է՝ թէ իսկապէս կործանում ենք, ուրեմն աւելի լաւ է՝ այստեղից փախչեմ: Ի դէպ, ճիշդ նոյն տրամաբանութեամբ, երբ չափից դուրս յաճախ ես ասում, որ չայաստանում ատեղուել է վախի մթնոլորտ, որ բոլորը աշաբեկուած, մարդիկ մկուտմ են մտածել՝ գուցէ իսկապէս այդքան շատ վախինալու բաներ կան:

Ինձ թւում է՝ ընդդիմադիր քարոզչութիւնը, բնականաբար, ուղղուած լինելով իշխանութեան եւ նրա քաղաքականութեան դէմ՝ չպիտի օգտուի մեր ժողովրդի մի մասի մենթալիտետի առանձայնատկութիւններից, որի բաղադրիչն է՝ «ստէ վատ ա, էթամ ուրիշ տեղ» ծրագիրը: Ոչ ոք ինձ չի

համոզի, որ համեմատաբար բարեկեցիկ խորհրդացին շրջանում այստեղ ապրող հազարաւոր մարդիկ չեն երազում Ամերիկայի մասին՝ լեփ-լեցուն սուպերմարկետով եւ աւտոստանակուում մի քանի աւտոմեքենաներով. պարզապէս այն ժամանակ սահմաններն էին փակ, եւ երկրից փախչելը շատ բարդ էր: Նրանք, ովքեր ասում են՝ ճամպրութիւնները ծնուել են միայն անկախ չայաստանում, մինչեւ վերջ անկեղծ չեն:

Ճիշդ էլ ամէն քայլափոխի թէ մտաւորականներից, թէ պարզ մարդկանցից լսում եմ՝ թէ այսպէս լինի կամ այնպէս լինի, կը զնամ այս երկրից: Այդ ո՞ւմ են շանտառում բարձանում է իշխանութիւններին: Բայց նրանց, ինչպէս երեւում է, այդ սպառնալիքը բացարձակապէս չի լուզում: Պարզապէս մեզանում կայ այդպիսի միտում. ոչ թէ փորձել այստեղ, այս ծանր պայմաններում ինչ-որ բան ստեղծել, թէկուզ անկատար ու փոքր, ինչպէս մեր երկիրն է, այլ զնալուրիչի «պատրաստի» երկիր եւ վայելելու ուրիշների ստեղծած աւելի յարձար պայմանները: Եկէք մի անգամ անկեղծ խոստվանենք դա ինքներս մեզ, թէ չէ կեանքից, համակարգից եւ իշխանութիւնից բողոքելը միշտ էլ կայ:

Բարեբախտաբար, այստեղ ապրում են նաեւ հայեր, քաղաքացիներ, որոնք չայաստանից երբեք, ոչ մի պարագայում չեն զնայ: Կ'ունենան աշխատանք, թէ չեն ունենալ: Այդ աշխատանքը լաւը կը լինի, թէ վատը: Սոված կը լինեն, թէ կուշտ: Իրենց երեխաններն այստեղ հեռանկար կ'ունենան, թէ չեն ունենալ: Նրանք չեն զնայ նոյնիսկ այն դէպում, եթէ կրկին նախագահ դառնա Ռոբերտ Քոչարեանը: Անգամ՝ Գրիգոր Ամալեանը: Կամ նոյնիսկ՝ Գարեգին Բ-ն:

«ԱՌԱԽՈՏ»

ԱՄԲԻՑԻՈԶ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՐՄԻՆԷԶԱՆԵԱՆ

Հայաստանը վերածուել է փոքրիկ մի երկիր, որտեղ շատ մեծ թիւով մարդիկ պատզամաւորի, նախարարի, վարչապետի, անգամ նախագահի աջքիցիաններ ունեն: Բնականաբար, այդ տեղերը սահմանափակ են եւ չեն կարող բոլորին բաւարարել, սակայն չբաւարարուած ամբիցիաններով մարդիկ չեն ըմբռում այդ իրողութիւնը՝ նրանք պաշտօնի, տեղի, դիրքի ու կարգավիճակի կուր են տալիս:

Եւ երբ չեն համում իրենց ուղածին, դառնուած են վտանգաւոր: Ասենք, ի՞նչ պէտք է անի բախտի բերուած մարդիկ է կէս տարի ԱԺ նախագահ աշխատած Սամուէլ Նիկոյեանը: Նա, ըստ լուրերի, առնուազն նախարարի պաշտօն է ուղում եւ համաձայն չէ դրանից պակաս առաջարկի հետ: Կամ՝ ի՞նչ պէտք է առաջարկեն մատ երկու տարի երեւանի քաղաքապետ աշխատած Գաղիկ Բեղլարեանին, որ նա համաձայնի: Նրան առնուազն փոխվարչապետի պաշտօնն է սազում:

Տարիներ շարունակ անդորք Պարոյք Հայրիկեանն էլ իրեն նա-

խագահի աթոռին է տեսնում: ՀՀ նախկին նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանի ճաշկով էլ միայն վարչապետի աթոռն է: Իսկ ի՞նչ են անելու այն բոլոր անձննք, ովքեր նախարար են աշխատել՝ սկսած քաղաքաշնութեան վարդան վարդանեանից, մինչեւ սպորտի Արթուր Պետրոսեան: Նա, ով նախարարի աթոռն է նստել, կը համաձայնի՝ դրանից պակաս պաշտօն վրալեցնել: Արդիւնքում՝ ազգս վերածուել է գործազուրկների մի մեծ բանակի, որտեղ ոչ թէ աշխատանք են փնտուած, այստեղուած էլ թուրքիայի կողմից նախագահ մատի, մասնաւորապէս՝ Հարաբաղի ինդրի լուծման, առաջադրումով:

Քինդունը յայտարարեց, որ թուրքիան պատրաստ չէ արձանագրութիւնների վաւերացմանը, փաստացի պաշտօնական երեւանի վրայից հանելով պատասխանատութիւնը եւ թուրքիային էլ հասկացնելով, որ հայ-թրքական հարցը Հարաբաղի հարցի հետու չանցուած չէ այսպէս գույքուած առաջադրութիւնը:

«ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

ԻՆՉՈ՞Ւ Է ԳԱԼԻՍ ՏԻԿԻՆ ՔԼԻՆԻԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՐԱՎԵԱՆ

Յայտնի է դարձել, որ ԱՄՆ պետքարտուղար Հիլարի Փլինթոնը տարածաշրջանային այցի շրջանակում Յունիսի 4-ին ժամանելու է Հայաստան: Սա նրա երկրորդ այցն է Հայաստան՝ պետքարտուղարի պաշտօնում: Նախորդ անգամ նա ժամանել էր երկու տարի առաջ՝ 2010 թ. Յունիսի 4-ին:

Քինթոնի այցին նախորդեց ԱՄՆ Պետքարտուղարութեան գեկուցը մարդու իրաւունքների վերաբերեալ, որի Հայաստանի բաժնում բաւական խիստ զնամաններ կային Հայաստանում մարդու իրաւունքների վիճակի վերաբերեալ: Բացի այդ, Հարաբաղի հարցի վերաբերեալ կար հետեւալ ձեւակերպումը. «Եթիկ հայանց, ինչպէս երեւում է, այդ սպառնալիքը բացարձակապէս չի լուզում: Պարզապէս մեզանում կայ այդպիսի միտում. ոչ թէ փորձել այստեղ, այս ծանր պայմաններում ինչ-որ բան ստեղծել, թէկուզ անկարգից եւ իշխանութիւնից բողոքելը միշտ էլ կայ:

Մինչ այդ էլ, Քինթոնը բաւական կոշտ դիրքորշում էր ցուցաբերել Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման հարցում, թէեւ 2008-ին, երբ նա ԱՄՆ նախագահի թեկնածու էր, յայտարարել էր, թէ ճանաչման կայ Հարաբաղի տարածաշրջանը եւ շրջապատող 7 տարապէճանական տարածանքները»:

Քինթոնը Հայաստանի մասով բաւական ակտիւ է եղել այս տարիների ընթացքում: Նրա պաշտօնավարման օրօք եւ ներկայութեաններից լատուոյ Հայաստան առձանագրութիւնները: Բացի այդ, Քինթոնը նաեւ բազմից անդրադարձել է բաւական հետապարագաների առողջութիւնների կամ առաջանական կերպին կեանքին: Օրինակ, երեւանի քաղաքապետի առաջին ընտրութեան նախօրէին նա նամակ էր յղել Սերժ Սարգսեանին, որում նշում էր, որ «Երեւանի աւագանու առաջիկայ ընտրութիւնների ազատ եւ արդարացի անցկացումը հնարաւորութիւն է՝ նորովի դրսեւորելու հաւատարութիւնը ժեղապահանութիւնը ժեղապահանութիւնը»:

Քինթոնի 2010 թուրականի այցը բաւական հետաքրքիր էր յատկապէս արտաքին խնդիրների առումով: Դա այն ժամանակահատուածն էր, երբ Իրուսաստանը փորձում էր ամէն զնով լուծել Հարաբաղի հարցը, իսկ Հայ-թրքական արձանագրութիւնները: Բացի այդ, Քինթոնը նաեւ բազմից անդրադարձել է Հայաստանի ներքին կեանքին կեանքին: Օրինակ, երեւանի քաղաքապետի առաջին ընտրութեան նախօրէին նա նամակ էր յղել Սերժ Սարգսեանին, որում նշում էր, որ «Երեւանի աւագանու առաջիկայ ընտրութիւնների ազատ եւ արդարացի անցկացումը ողջունեց Հայաստանի իշխանութեան այդ քայլը, որը պատճառաբանուում էր էր թուրքիայի կողմից նախագահ մատի, մասնաւորապէս՝ Հարաբաղի ինդրի լուծման, առաջադրումով: Քինթոնը յայտարարեց, որ թուրքիան պատրաստ չէ արձանագրութիւնների վաւերացմանը, փաստացի պաշտօնական երեւանի վրայից հանելով պատասխանատութիւնը եւ թուրքիային էլ հասկացնելով, որ հայ-թրքական հարցը Հարաբաղի հարցի հետու չանցուած չէ այսպէս գույքուած առաջադրութիւնը:

Ինչ վերաբերում է Հարաբաղի ինդրին, ապա Քինթոնը Հայաստանի իշխանութեանը ու դրագութիւնը է ճանապահանութիւնը իւրաքանչերու, իսկ երկրին ուղարկուած ազգային գույքը աշակերտական մատուցում: Այս ժամանակ երեւանի վերաբերութիւնների վերաբերութիւնը պատճառաբանուում էր գույքի աշակերտական մատուցո

ԵԽԵՎ-Ի ՅԱՆՉԱԽՈՒՄԲԸ ԴԺԳՈՅՆԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԵ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

Ալվանիոց մայրաքաղաք Թիգրանական մէջ տեղի ունեցած է Եւրոպայի Խորհուրդի Խորհրդականական Վեհաժողովի (ԵԽԽԸ) մնացուն յանձնաժողովի հերթական նիստը, որու ընթացքին Ներկայացուած է Մայիսի 6-ին կայացած Հայաստանի Ազգային ժողովի ընտրութիւններուն վերաբերեալ ԵԽԽԸ դիտորդական առաքելութեան գեկուցը:

Զեկույցի բովանդակութիւնը
բաւական կոչտ է: Ան կազմուած է
ԵԽՆՎԸ դիտորդական պատուիրա-
կութեան ղեկավար՝ Եւրախորհր-
դարանի պատգամաւոր, Մեծ Բրի-
տանիան ներկայացնող պարոնուհի
իմմա Նիքոլասոն գլխաւորած դի-
տորդական առաքելութեան կողմէ,
Մայիսի 6-ին Կատարուած դիտար-
կումներու հիման վրայ:

Զեկոցի հեղինակները կը յայտ-
նեն, որ ՀՀ սահմանադրութիւնը
կ'երաշխատորէ ժողովրդավարական
ընտրութիւններու համար անհրա-
ժեշտ հիմնարար իրաւունքներն ու
ազատութիւնները։ Սակայն, միեւ-
նոյն ժամանակ կան որոշ խնդիրներ,
մասնաւորապէս կապուած թեկնա-
ծուներու գրանցման հետ, որոնք չեն
համապատասխաներ միջազգային
չափանիշերուն։

Ըստ զեկուցին, Հայաստանի նոր Ընտրական օրէնսպիրքը, ընդհանուր առմամթիվ կ'ապահովէ ժողովրդավարական ընտրութիւններու անցկացման համար անհրաժեշտ օրէնսդրական հիմքը: Ազգուհանդերձ, զեկուցը կը նշէ, որ Ընտրական օրէնսպիրքի «արդարութ պատշաճ կիրառումը» նոյնքան կարեւոր է, որքան անոր բուն առկայութեան փաստը:

«Բոլոր ընդդիմադիր կու-
սակցութիւնները խիստ մտահոգու-
թիւններ յայտնեցին ընտրացու-
ցակներու որակի հետ կապուած (ուռ-
ճացուած թիւեր, մահացած անհատ-
ներու ընդգրկում, միեւնոքն հասցէին
գրանցուած, բայց երբեմն փաստացի
գոյութիւն չունեցող ընտրողներու
բարձր քանակը)», - ըստած է փաս-
տաթղթին մէջ:

Պարնեսուհի Էմմա Նիֆըլուն

Զեկուցը նաեւ կ'անդրադառ-
նայ ընտրողներու թիւի հարցին:
«Թէեւ ժողովրդագրական բոլոր
ցուցանիշները կը վկայեն Հայաս-
տանի մէջ բնակչութեան թիւի նուա-
զումի մասին, ընտրացուցակներու
վրայ ընդգրկուած ընտրողներու
թիւը հանդիսացած է միակ ժո-
ղովրդագրական ցուցանիշը, որ 2008
թուականի համեմատ աճած է 157
հազարով», - ըստուած է զեկուցին մէջ:

Զեկուցը նսաեւ ամսդրադրածածէ ընտրացուցակներու վրայ անձշութիւններու, ընտրակաշառքի բաժանման, ընտրակեղծարարութեան նպաստող անձնագլուխու տրամադրման եւ ընտրողներու ահաբեկման մասին պնդումներուն; Անդրադրած կայ նսաեւ, իշխող կուսակցութեան կողմէ փարչական միջոցներու օգտագործման մասին:

ԵԽԽՎ-ի մօտ ՀՀ պատուիրակութեան ղեկավար, ԱԺ պատգամաւոր Դավիթ Յարութիւնեան զարմանք յայտնեց ընտրութիւններուն վերաբերեալ ԵԽԽՎ դիսորդական առաքելութեան զնահատականներուն կապացութեամբ:

«Այս կողմնակալ եւ անսարդար զեկոցցի վնասներու ազդեցութիւնը նուազեցնելու համար ես լիազօր- ուած եմ պաշտօնապէս հրաւիրել ԵԱՀԿ/ԺՄԻԳ-ին՝ իրականացնել յե- տընտրական առաքելութիւն՝ ընտ- րողների ցուցակների անձնղութիւն- ները վերաստուգելու համար», - յայ- տարարեց Դաւիթ Յարութիւնեան:

ԹՈՒՐՔ ՄՏԱԽՈՐԱԿԱՆ.- ՅԻՇԵՑՔ, ԹԵ ԻՆՉԵՐ
ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԵՆ ԱՅՍ ՀՈՂԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ
ՅԻՄԱ ՈՉ ՄԵԿԸ ԼՐԻՒ ՔԻՒՐՏ ԿԱՄ ԹՈՒՐՔ Է

Թրքական Biaonet լրատուական
կեդրոննին մէջ Հայոց ցեղասպանու-
թեան մասին տեղի ունեցած է
խորհրդաժողով, որուն մասնակցած
են ներկայացուցիչներ ինչպէս Թուրք-
իացէն, այնպէս ալ Հայաստանէն եւ
ամերիկահայ համացնքէն:

Մասնակիցներէն Սապանձի համալսարանէն Այցէ Կիւլ Ալթընայ խօսած է իսլամացած հայերու հետ կատարած իր աշխատանքին մասին եւ նշած, որ անոնք դժուարութեամբ կը խօսին իրենց կրօնակիոխ ըլլալուն մասին:

«Կենամանի մնացած հայերը,
որդեգրուեցան իսլամ ընտանիքնե-
րու կողմէ, անուանափոխ եղան։
Կ'ըսեն, որ մօտ 200 հազար իսլամա-
ցած հայեր կան։ Ճիշտ թիւը իմանսալ
չենք կրնար, սակայն այս կամ այն
կերպ հայերուն հետ ազգակցական
որեւէ կապ ունեցող միջիոնաւոր
հսկամներ կան»։ - ոսած է ան։

բայլամասր կամ»,՝ ըստո՞ւ է ամ:

Ալթընայի իսօքերով՝ այդ թե-
մայով շատ վկայութիւններ կան,
սակայն գիտական աշխատանքնե-
րուն մէջ անոնց մասին իսօք չկաց,
քանի որ իսլամացած հայ կանաքը

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՐԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ԲԱՑԵՑ ՇՈՒԺԻՒ ԿՐԹԱՎԵՎԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Կարմիր ժապան էնք կը կտրեն Մլյուտիչ Մլյուտիչեանը, Օհան Օհանէսեանը,
Նարինէ Աղարալեանը եւ Արա Պոյանեանը

Մայիսի 25-ին «Հայաստան»
Համահայկական Հիմնադրամի շուրջ
60 հոգուց բաղկացած պատուիրա-
կութիւնը՝ զործադիր տնօրին Արա-
Վարդանեանի գլխաւորութեամբ բ-
Շուշիում հանդիսաւորութեամբ բա-
ցեց կրթամշակութային կենտրոնի
ուսումնական հաստուածը, որը վե-
րակառուցուել է Հիմնադրամի թո-
րոնթոյի տեղական մարմնի ֆինան-
սաւորմածը:

Արարողութեանը ներկայ էին
լՀՀ մշակոյթի եւ երիտասարդութ-
եան հարցերի նախարար Նարինչ
Աղաբալեանը, Շուշիի վարչակազմի
ղեկավար Քաջիկ Խաչատրեանը, պաշ-
տօնատար այլ անձինք, հիւրեր
Շուշիի բնակիչներ: Կարմիր ժապա-
էկնը կտրեցին Հիմնադրամի թորոն-
թոյի տեղական մարմնի առենապես
Մկրտիչ Մկրտիչեանը, Հոգաբար-
ձուների խորհրդի անդամ Արա-
Պոյաճեանը, նախարար Նարինչ Աղա-
բալեանը, ծրագրի նուիրատունե-
րից՝ Օհան Օհանմէսեանը:

Շահագործման յանձնուած
հասուածում կը գործեն Մկրտիչ
Խանդամիրեանի պետական թատ-
րոնը, «Վարանդա» մանկապատա-
նեկան երգչախումբը, նկարչութեան
բալետի, ժողովրդական գործիքնե-
րի, ասեղնագործութեան խմբակնե-
րը, մեծահասակների թատրոնը, իմչ-
պէս նաև տիկնիկային թատրոնը
որն անուանուել է գանատահայ աշ-
խարհահռչակ ու եթիսոր Աստմ էգո-
յեանի անունով։ Վերջինս ծրագրի
նուիրատուներից է եւ տարիներ
շարունակ սատարում է Հիմնադրա-
մի ճեռնարկներին։

«Ղարաբաղի ուժը լեռների մէջ
է, հայութեան ուժը՝ մշակոյթի», -
իր խօսքը եղրափակեց Մկրտիչ

Սելքոնեան նշած է, որ այդ
բռնութիւնները ամօթալի կը հա-
մարուէին թէ կանանց, թէ տղամար-
դոց համար; Այն տղամարդիկ, որոնց
հետ փորձած են խօսիլ իրենք
ընդհանրապէս չեն ցանկացած խօ-
սիլ այդ մասին, կամ նշած են, որ
այդ մասին խօսիլը իրենց համար
շատ ոժուար է;

«Տղամարդոց համար ատիկա
պատուի խնդիր է։ Անոնք յաճախ
կ'օգոստորեծին «անոնց պղծած են»։
արտայատութիւնը, իսկ կանանց հա-
մար ատիկա վերապատժելը երկրորդ
անգամ նոյնը վերապրիլ կը նշանա-
կըր։ Թշնամիին հետ մեռական յարա-
բերութիւն ունեցած ըլլալը անոնց
համար անիծուած ըլլալ կը նշանակից
եւ ամոնք յաճախ ստիպուած ինքնաս-
պան կ'ըլլալին։ Համացնքը յաճախ լաւ

Հէր ընդուներ զամոնք», -ըստ է ան:
Հայոց թեղասպանութեան թան-
գարան-հիմնարկի ներկայացուցիչ
Աննա Ալեքսանեան պատժած է այն
ջանքերուն մասին, որոնք գոր-
ծադրուած են ցեղասպանութենէն
ետք տարբեր վայրերու մէջ ապրող
հայ կանանց հայկական ինքնութեա-
նո վեռադարձնելու մասին:

«Ձերասպանութենէն փրկուած-ներուն մէծ մասը կանացք եւ երեխաներ էին: Հայերը եւ միջազգային կառուցները զանոնք գտնելու գործին լծուեցան: Նպատակը՝ զանոնք հայկական արժատներուն վերադարձնեն է: Մական բոնութիւններու ենթարկուած այս կանացք արդէն երեխաներ ունէին իրենց տանջող մարդոցմէ եւ կ'ամչնացին ատոր համար», - ըստ Աննա Ալիքսաննեան:

massis Weekly

Volume 32, No. 20

Saturday, JUNE 2, 2012

Prosperous Armenia Party Will Not Enter Into Coalition With the Republican Party

YEREVAN -- The post-election political situation in Armenia took an unexpected turn Thursday when the Prosperous Armenia Party (PAP), President Serzh Sarksian's main partner in the outgoing ruling coalition, announced that it will not join a new government that will be formed soon.

PAP leader Gagik Tsarukian said that his party, the official runner-up in this month's parliamentary elections, would not have sufficient power to deliver on "substantial changes" promised to Armenia if it were to become part of Sarksian's new cabinet.

"As a result of parliamentary elections, Prosperous Armenia Party has received nearly half a million votes. These people voted for PAP, trusting us and demanding real, visible changes in the socio-economic life. As a result of the elections PAP does not have a constitutional possibility to form the government and to implement its programs. Based on the above, I officially declare that it is not advisable for

Prosperous Armenia Party to participate in the formation of a coalition government," Tsarukian's statement reads.

PAP got 30 percent votes as a result of the parliamentary elections and will possess 11 more seats (37 instead of 26 lawmakers) at the National Assembly of the fifth convocation.

Tsarukian pointed to his pre-election assurances that he will "cherish the people's trust" even at the expense of personal "losses." "The PAP will continue to play a weighty role in our country's political life," he added. "We will have a highly constructive, balancing role and participation in the country's political-public life."

The announcement followed more than two weeks of behind-the-scenes consultations reportedly held by the PAP and President Serzh Sarksian's Republican Party of Armenia (RPA). Coalition sources privy to

Continued on page 2

Congressman Adam Schiff Discusses Foreign Aid to Armenia and Artsakh for Fiscal Year 2013 Read on Page 3

US State Department's Report on Human Rights in Armenia

WASHINGTON, DC -- The most significant human rights problems in Armenia were limitations on citizens' right to change their government, freedom of speech and press, and the independence of the judiciary, U.S. State Department said on Thursday.

In its annual reports on human rights practices around the world presented by Secretary of State Hillary Clinton, the department also noted the release in May-June 2011 of the last Armenian opposition members remaining in prison on controversial charges stemming from the 2008 post-election unrest in Yerevan.

"The government released the remaining six opposition members detained in connection with the 2008 clashes between security forces and protesters disputing the outcome of the 2008 presidential election. Since April 28 the government began permitting demonstrations and opposition rallies in previously restricted areas of the capital city, and all were held without incident, although demonstrators from outside of Yerevan at times were impeded in their attempts to travel to rallies.

"The most significant human rights problems [in 2011] were limitations on citizens' right to change their government, freedom of speech and press, and the independence of the judiciary," reads the extensive report on Armenia.

"Courts remained subject to political pressure from the executive branch, and judges operated in a judicial culture that expected courts to find the accused guilty in almost every case," it says, adding that only about 2 percent of individuals charged with various crimes were acquitted by Armenian courts last year. The acquittal rate stood at 0.9 percent in 2010.

The lack of judicial independence has long been linked with a widespread torture of detainees reported by local and international human rights groups.

"While the law prohibits such practices, members of the security forces continued to employ them regularly," says the U.S. report. "Witnesses reported that police beat citizens during arrest and interrogation."

According to the State Department, Armenian law-enforcement bodies investigated last year 35 complaints of police brutality and in about half of those cases police officers involved

Continued on page 4

US Secretary of State Clinton to Visit Armenia on June 4

WASHINGTON, DC -- Secretary of State Hillary Rodham Clinton will travel to Denmark, Norway, Sweden, Armenia, Georgia, Azerbaijan and Turkey from May 31-June 7. In Copenhagen, Denmark, Secretary Clinton will hold bilateral meetings with senior Danish officials. She will also participate in the kick-off event for Green Partnerships for Growth, a bilateral initiative to promote green technology through public and private sector partnerships.

The Secretary will travel to the Caucasus from June 4 to 7. In all these countries, she will discuss important issues of regional security, democracy, economic development and counterterrorism.

In Armenia on June 4, the Secretary will meet with President Sarksian and other senior Armenian officials. She will also meet with Armenian civil society leaders.

While in Armenia, Secretary

Clinton will discuss the State Department Annual Human Rights Report, according to Richard Giragosian, director of Regional Studies Center.

This year's report, just like others, mentions about weaknesses and problems with state of human rights in Armenia.

"Armenia has already passed the test of elections. The elections could have been and should have been much better," Giragosian said.

Continued on page 4

Armenia Marks 94th Anniversary of the First Republic

SARTARAPAT -- President Serzh Sarksian, accompanied by His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, Speaker of Parliament Samvel Nikoian, PM Tigran Sarksian, MPs, ministers, ambassadors, militaries, visited Sardarapat Memorial to participate in the festive events dedicated to the 94th anniversary of the 1st Independence of the Republic of Armenia and the Battle of Sardarapat

President Sarksian laid a wreath in honor of those who gave their lives in defense of the remaining part of the Armenian nation against an Ottoman advance. The actual battle lasted from May 21-29, 1918.

As part of the celebrations, Sarksian visited pavilions representing all villages of Armavir region, featuring their traditional cuisines, goods, culture and everyday life.

Sardarapat was only 40 kilometers west of the city of Yerevan and the

battle is currently seen as not only stopping the Ottoman advance into the rest of Armenia but also preventing the complete destruction of the Armenian nation. In the words of historian and researcher Christopher J. Walker, had the Armenians lost this battle, "it is perfectly possible that the word Armenia would have henceforth denoted only an antique geographical term."

1918 marked a breakthrough in the Armenian history. People, who had survived genocide, found strength in themselves to restore the statehood lost five centuries ago.

Recalling some episodes of the heroic battles of Sardarapat, Bash-Aparan and Gharakilisa, Doctor of History, Professor Babken Harutyunian said that the May victories were celebrated thanks to a small group of Armenian regular forces and volunteers. "We defeated the Turks due to

Continued on page 4

Senate Appropriations Committee Supports Continued Assistance for Armenia and Nagorno Karabakh

WASHINGTON, DC -- The Senate Appropriations Committee has approved its version of the Fiscal Year (FY) 2013 State, Foreign Operations Appropriations Bill outlining U.S. funding and policy priorities abroad, including Armenia and Nagorno Karabakh.

The Appropriations Committee recommended "assistance for victims of the Nagorno-Karabakh conflict in amounts consistent with prior years, and for ongoing needs related to the conflict." In addition, the Committee urged "a peaceful resolution to the conflict" and the Bill itself made funds available for "confidence-building measures and other activities in furtherance of the peaceful resolution of conflicts, including in Nagorno Karabakh."

"The Senate Appropriations Committee's inclusion of assistance to Nagorno Karabakh advances important US foreign policy and humanitarian priorities in the region and will provide for those most affected by this conflict," said a spokesperson for Senator Mark Kirk (R-IL).

Sources familiar with the Bill noted that funding for Armenia in terms of economic and military assistance mirrors the President's request, which included the following: \$27.22 million in Economic Support Funds, \$2.5 million in Global Health Programs, and \$2.82 million in International Narcotics Control and Law Enforcement. The Administration's request also called for \$2.7 million in Foreign Military Financing (FMF) for Armenia and allocates \$600,000 each in International Military Education Training (IMET).

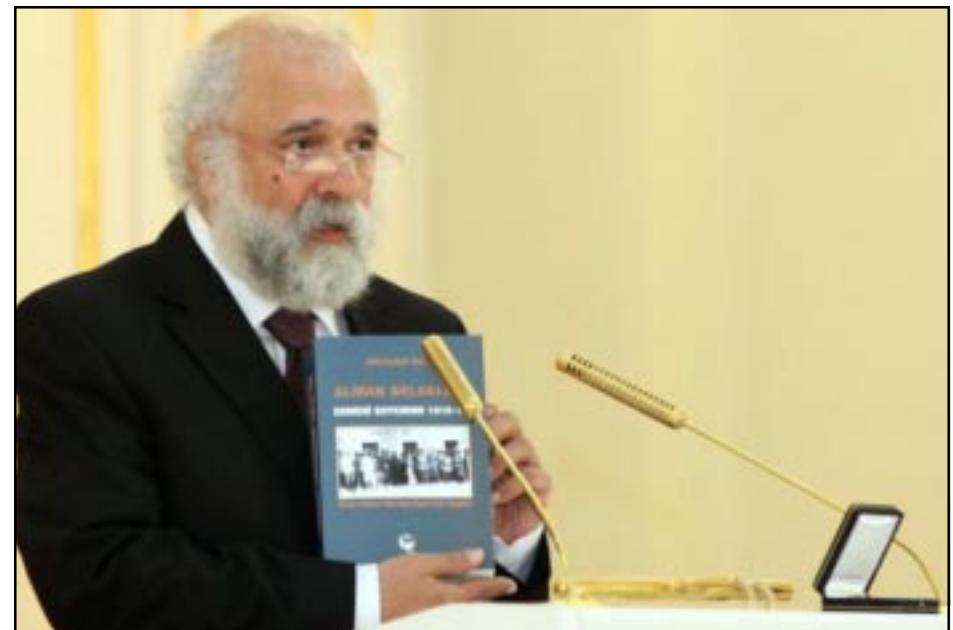
Senator Mark Kirk

The Bill also restated the six customary exemptions for humanitarian and other assistance to Section 907 of the Freedom Support Act. Section 907 was enacted in 1992 and requires the Government of Azerbaijan to take "demonstrable steps to cease all blockades and other offensive uses of force" against Armenia and Nagorno Karabakh.

Senator Patrick Leahy (D-VT), Chairman of the State, Foreign Operations Appropriations Subcommittee noted that while overall funding in this "bipartisan bill" is "\$2.6 billion below the President's budget request, and \$1.2 billion below the Fiscal Year 2012 level" at the same time still "addresses the priorities of Senators of both parties."

Further action on this Bill and its counterpart in the House of Representatives has not been scheduled.

Prominent Turkish Publisher Ragip Zarakolu Receives Armenian State Award

Ragip Zarakolu delivers a speech in Yerevan after receiving Armenian state award

YEREVAN -- Ragip Zarakolu, prominent Turkish human rights campaigner and book publisher, received an Armenian state award on Tuesday for what President Serzh Sarksian called a "remarkable contribution" to international recognition of the Armenian Genocide.

Zarakolu was among more than two dozen mostly Armenian scientists, writers and artists chosen for annual presidential awards given by Sarksian. He arrived in Armenia with his wife and daughter to accept the prize less than two months after being released from prison pending trial on controversial charges of aiding the outlawed Kurdistan Workers Party (PKK) in Turkey.

"His activities have been an exceptional mission," Sarksian said at the awards ceremony held in the presidential palace in Yerevan. "His struggle for conveying historical truth to the Turkish society is a brilliant example of high civic stance and courage."

"Your presence here and acceptance of this prize today is also an act of courage," he told Zarakolu.

In his speech at the ceremony, Zarakolu reaffirmed his belief that the Armenians Genocide must be acknowledged by modern-day Turkey. "Turkey must accept historical truth," he said. "Only in this way can Turkey regain its self-respect."

"My generation knew what happened and tried to conceal it. However, the younger generation had to believe this lie under certain conditions, which is even worse. Koran says 'Give up telling lies first and always speak the truth,'" the Turkish publisher said. According to him, Turkey has gone blind and deaf.

"My country has turned into a cemetery of the dumb," the Turkish intellectual stated adding that as the 100th anniversary of the Armenian genocide approaches, Turkey must come to

understand that recognizing and apologizing for it has become a precondition for establishment of democratic society in the country.

"Even after Turkey apologizes and compensates [Armenians,] Armenians and Turks can't be as before," he said. "But we can look to the future together."

Zarakolu, 63, rose to prominence in the 1970s as a newspaper columnist and editor highlighting human rights abuses committed in Turkey. He was twice imprisoned by military governments in Ankara before founding, together with other prominent Turks, the Human Rights Association of Turkey in 1986.

Around that time, Belge began publishing books on taboo subjects such as the Armenian genocide. Belge has since translated into Turkish more than a dozen books by Diaspora Armenian authors challenging the official Turkish version of the 1915 events.

At least two of those translations landed Zarakolu in court. A Turkish court ruled in June 2008 that the publication of one of those books insulted "the institutions of the Turkish Republic." The publisher received a suspended five-month prison sentence.

Zarakolu was again arrested by the Turkish police in October last year for "knowingly aiding and abetting a terrorist organization" together with dozens of other Turks. If convicted, he will face up to 15 years in prison. The European Union and international human rights groups have expressed serious concern over the case.

Zarakolu was honored at the Armenian National Library during his previous trip to Yerevan in February 2011. Its director, Davit Sargsian, handed a medal to the publisher, praising his decades-long activism and thanking him for donating dozens of books to the state-funded library.

PAP Will Not Enter Into Coalition

Continued from page 1

those discussions said earlier this week that the two sides are close to striking a new power-sharing deal.

Tsarukian's statement also did not specify whom his party will support in Armenia's next presidential election due in February 2013. The PAP leader has been reluctant to publicly voice support for Sarkisian's re-

election plans.

Today's announcement opens the door for speculation on whether former president Robert Kocharyan – considered the "godfather" of PAP – will contest for president, as well as what role former Minister of Foreign Affairs Vartan Oskanian, who recently joined PAP will hold in the campaign that unofficially begins with today's statement by Tsarukian.

Interview:

Congressman Adam Schiff Discusses Foreign Aid to Armenia and Artsakh for Fiscal Year 2013

**Congressman Adam Schiff with ACA representatives
Chris Garsevanian and Sevak Khatchadorian**

WASHINGTON, D.C. – In a recent interview with the Armenian Council of America (ACA), Rep. Adam Schiff (D-Burbank) discussed the State and Foreign Operations Appropriations Bill for fiscal year 2013 and its impact on foreign assistance to the Republic of Armenia and to Nagorno-Karabakh. The following is a transcript of the interview:

ACA: Congressman, thank you for taking the time to speak with us today. Can you briefly discuss the State and Foreign Operations Appropriations Bill and how it will guarantee foreign aid to Armenia. Will that also include Nagorno-Karabakh?

Congressman Schiff: Sure and the answer is Yes. We were successful in maintaining a strong level of support for Armenia. Most of the foreign aid is being cut this year as a result of our diminished budget resources and foreign aid took a bigger cut than most of the other parts of the U.S. budget. But nonetheless, we were able to maintain the same level of funding for Armenia of about \$40 million in the economic support funds. This was a very good victory.

In the case of Nagorno-Karabakh we were even more successful. In the past, we have allocated funding only to see the State Department not use much of the funding that we have provided. This year, we included language requiring the State Department to invest at least \$5 million in helping with some of the humanitarian concerns in Artsakh and that was incorporated in the Bill and that more than doubles assistance to Nagorno-Karabakh.

Finally, we followed up on a meeting I had with the President of the Republic of Georgia where I raised the issue of some of the Armenian enclaves in that country and the needs of the Armenian community there. He expressed a willingness to work with us and make sure to use the resources that we're helping provide to improve the quality of life in those areas. This is now reflected in the State Department and Foreign Operations Appropriations Bill where we have language requiring the Millennium Challenge Corporation and USAID to assess the situation in those communities and develop an aid

plan to help those areas. So in each of the three areas we focused on, we were very successful.

ACA: You mentioned that some cuts were made to foreign assistance because of the economy. Has Armenia or Artsakh been affected negatively in any way due to the economy?

CS: Fortunately, thus far, no. We are only through one part of the process. This is what is in the House version of what is in the State Foreign Operations Bill. Many of these items are not in the Senate version and when the two items pass, they will go into a Conference Committee and we're voting to fight for the House language. So we are not yet at the goal line by any means, but in the House bill, Armenia and Artsakh did better than almost any other region in the sense that they maintained the level of funding in the case of Armenia or increased funding in the case of Artsakh. That's quite a rarity and goes against the grain of what most other countries faced that didn't get specific appropriations, or if they did, were much reduced.

ACA: That leads to the next question. Countries like Afghanistan, Egypt, Pakistan and the Palestinian authority had clear conditions which they had to adhere to in order to receive any kind of funding. Will there be any such limitations posed on Armenia and if so, what are they?

CS: There are no specific limitations posed in the language of the Foreign Operations Bill like the other countries mentioned. There are more general limitations applied to all of our foreign assistance, the primary one being that it has to be used for its intended purpose. If these funds are allocated by the State Department, for example, to help build an irrigation system or build a health clinic, then they need to be used for that purpose and they can't be stiffened off or be misappropriated or misspent. But apart from that very universal requirement, there are no specific obligations attached to these funds.

ACA: It is no secret that Armenia and the Islamic Republic of Iran have had a mutually beneficial relationship for many years in the

areas of commerce, trade and energy. How will Armenia's relationship with Iran affect whether or not the amount of aid they receive?

CS: We are obviously very concerned about Iran. About the fact that it is a State sponsor of terror and that it is proceeding with a nuclear program against the demands of the International community and so it concerns us when any country has a relationship where they are supporting the Iranian economy, particularly in the energy sector and this is something we are going to have to continue to work on with Armenia. Armenia is in a pretty tough situation because it is landlocked and blockaded by Turkey and Azerbaijan, so it has limited resources and access to energy and I think that's something that the Administration certainly takes into consideration. As opposed to other countries that have a great choice in where they obtain their energy and who they do their business with.

ACA: What would you say to those who are opponents of foreign aid to Armenia and Nagorno-Karabakh?

CS: Foreign assistance is a very small part of our budget. Most people think it represents 10 percent or 15 percent of our budget, but it's a tiny fraction of that and I think it is very important. It is in the highest ideals of the country that we help those that are less fortunate. It is also in our national security interest that we don't allow countries to become Stateless, potential havens for terrorism. So I think that the American people have always been supportive. It is much more difficult in strife economic times where there are a lot of pressing needs at home, but this is why it is a very small portion of our budget but I think an important one.

ACA: Being a long-time friend of the Armenian-American com-

munity and advocate for Armenian Causes, what will you do to ensure that Armenia will receive an adequate sum of foreign assistance?

CS: I have been working with the Armenian community and some of the leader organizations to try to impress upon my colleagues in congress the importance of moving forward with the language we have included in the Foreign Operations Bill. It certainly is a bigger challenge than any one person or any one member of Congress, but we have a pretty good team assembled. The Armenian Diaspora has been very effective in making sure their voices are heard through an incredible grassroots campaign, reaching out, calling Members, faxing them and I hope they will do the same when it comes to the Conference Committee. But through this joint effort, we can work and fight for the best resources available.

ACA: Congressman, do you have any last thoughts or messages that you would like to convey to the Armenian-American community?

CS: We have had a very important success this session with the passage of the Church's Resolution in the House which calls on Turkey to observe human rights and restore and return confiscated church properties to the Armenian church and that passed with a strong, bipartisan vote. We are very pleased to have that legislative success, as well as the good progress we are making on the aid picture.

I appreciate the friendship and good counsel and advice I get from the community. It's really a pleasure to work and to represent the community and I enjoy that very much.

The full text of the State and Foreign Operations Appropriations Bill can be found by clicking on the following link: <http://appropriations.house.gov/News/DocumentSingle.aspx?DocumentID=294389>

DOWNLOAD NOW

Available on the
Android Market

Available on the
App Store

massispost.com
daily news updates

Armenian Fund Opens Renovated Shushi Cultural Center

SHUSHI -- A delegation of Hayastan All-Armenian Fund, led by executive director Ara Vardanyan, officiated the opening of a large, newly rebuilt section of the Shushi Cultural Center. The extensive renovation project, the first leg of a two-phase initiative, was made possible by the financial support of the fund's Toronto affiliate.

The opening ceremony was attended by Narine Aghabalyan, Artsakh's minister of Culture and Youth Affairs; Kajik Khachatryan, head of the Shushi Administration; various local officials; guests; and numerous Shushi residents.

The cutting of the red ribbon was performed by Mkrtich Mkrtchian, chairman of the fund's Toronto affiliate; Ara Boyajian, SDHP representative on the fund's Board of Trustees; Minister Aghabalyan; and Ohan Ohannessian, one of the benefactors of the renovation project.

The rebuilt section of the Shushi Cultural Center will house the Mkrtich Khandamiryan State Theater as well as a puppet theater named after world-renowned filmmaker Atom Egoyan, one of the sponsors of the renovation project and a longtime supporter of the Hayastan All-Armenian Fund. The rebuilt section will also be home to the Varanda Youth Choir and a smaller theater, and include classrooms for painting, ballet, instrumental folk music, and embroidery.

"While Artsakh's strength rests in its mountains, the strength of its people rests in its culture," said Mkrtich Mkrtchian in his address, stressing the role of a dynamic artistic environment in the revitalization of Shushi's

venerable cultural traditions.

Commenting on the significance of the refurbished Shushi Cultural Center, Ara Boyajian said in his speech, "Here is one more triumph that was achieved through our united efforts, of which I am so very proud. Projects of this caliber, complemented by our faith in Shushi, will enable it to regain its former glory. Our only wish is that you continue to live in this precious land and help make it thrive."

The second phase of the Shushi Cultural Center renovation project will include the refurbishment of a 450-seat events hall and new landscaping throughout the grounds. This leg of the initiative, slated to be completed within the next few months, is being implemented with the financial support of the government of Artsakh.

Following the opening ceremony, the fund's delegation visited the Khachatur Abovyan School, which is currently undergoing a complete makeover. The project, made possible by funds raised at the 2011 Moscow Gala and additional support from the government of Artsakh, is nearing completion. Also to open soon are the school's two fully furnished computer rooms, which were established through individual donations to Armenia Fund USA, the Hayastan All-Armenian Fund's Eastern U.S. affiliate.

Subsequently, accompanied by Archbishop Pargev Martirosyan, primate of the Artsakh Diocese, the delegation visited the Ghazanchetsots Cathedral as well as the Mariamyan Girls' School, which was recently refurbished through the efforts of the government of Artsakh.

US State Department's Report on Human Rights

Continued from page 1

were subjected to disciplinary action. None of them was apparently prosecuted or fired.

"Authorities continued to arrest and detain criminal suspects without reasonable suspicion and to detain individuals arbitrarily due to their opposition political affiliations or political activities," says the report.

The State Department also highlighted the authorities' continuing strong influence on the news

coverage of Armenian TV and radio stations. "Most stations were owned by politicians in the ruling party or politically connected businessmen and presented one-sided views of events," it said.

Its report also points to an upsurge in libel lawsuits filed against media outlets over the course of 2011. "The government decriminalized libel and defamation but established high new civil fines that encouraged journalists and media outlets to practice self-censorship," it says.

William Saroyan's 104th Birthday Celebrated in Fresno

CLOVIS/FRESNO—The Charlie Keyan Armenian Community School celebrated the 104th birthday of acclaimed writer and native son of Fresno William Saroyan with a viewing of the award winning documentary Saroyan, the Man, the Writer. CKACS students and families welcomed the film's writer/director Paul Kalinian and his daughter and producer Dr. Susie Kalinian.

As described in his essay How I Shot Saroyan, photographer Paul Kalinian remembered how in 1976 he first met Saroyan at the studio of the Varaz Samuelian, the noted sculptor of Fresno's David of Sassoon statue. Saroyan at first refused to be photographed, telling Kalinian to "get lost." In the end, the photographer's persistence won out. Kalinian gained Saroyan's trust and, with his camera, captured the essence of the 67 year old author in a series of portraits. In 1991, one of the photographs from this collection was adapted into commemorative stamps in both the United States and Soviet Union.

The evening program included a

translated recitation in Armenian of Saroyan's short story The Armenian and the Armenian by CKACS 5th and 6th graders. Younger students also read their own stories about Saroyan and their aspirations of becoming writers.

Winner of the 1995 Gold Award, Saroyan, the Man, the Writer is an excellent biographical account for both Saroyan aficionados and those unfamiliar with the life of the author, playwright, and humanitarian. In creating the film, the Kalinians gathered numerous photos and memorabilia of historical Fresno and Saroyan's career. These still images are complimented by home movies clips from his family life and travels to Armenia as well as by Susie Kalinian's touching recreations of Saroyan's childhood. Actor Mike Connor narrates the documentary, although a good portion of the film's audio is Saroyan himself—speaking in both English and Armenian in recorded interviews.

Following the film, the Kalinians' entertained questions from the students and parents and presented the school with one of the original Saroyan portraits from the 1976 album.

US Secretary of State Clinton to Visit Armenia

Continued from page 1

The expert is confident that during her visit Clinton will speak about the need to deepen reforms.

"The timing of the visit is interesting, we will already have a new parliament and see what the new coalition will look like," he added.

On June 5, the Secretary will open the U.S.-Georgia Strategic Partnership Commission plenary session in Batumi, Georgia. She will meet also with Presi-

dent Saakashvili and hold discussions with a broad range of political actors and civil society representatives.

The Secretary will travel on June 6 to Azerbaijan to meet with President Aliyev as well as Azerbaijani civil society leaders.

On June 7, the Secretary will co-chair the Global Counterterrorism Forum Ministerial in Istanbul, Turkey and consult with senior Turkish officials on a range of foreign policy challenges, including Syria and Iran.

Armenia Marks 94th Anniversary

Continued from page 1

our unity," he told reporters today.

Dean of the History Faculty of the Yerevan State University Edik Minasian also emphasized the importance of unity in the May victories. However, the first republic existed for just 2.5 years. Which are the lessons

that must be drawn from the loss of the first republic? First of all it was the lack of regular army, a shortcoming that has been corrected today, Minasian said.

Historian Babken Harutyunian, in turn, emphasized the importance of pursuing a correct economic policy and having a strong army.

Read full report at: http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?dynamic_load_id=186326#wrapper

Լիբանան

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՎՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻ ՀՊԱՐՏԱԼԻ ԵԼՈՅԹԱՆԵՐԸ

Այս շաբաթավերջը կիբանաւահայ արուեստասէր հասարակութիւնը առիթը ունեցաւ վայելելու ժողովրդական պարերու բացառիկ ելայթները, որոնք ներկայացուեցան Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան «ԱՐԵԳ» պարախումբին կողմէ:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը միշտ պատճէ շի վրայ է եւ ամէն անգամ լայազոյնն ու գեղեցիկը մատուցանելով կը մնայ բարձր եւ հաւատարիմ իր սրբազն առաքելութեան: Հոս պակաղիծ մը բանալով կ'ուզենք մեր յարգելի ընթերցողներուն ուշադրութեան յանձնել, որ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան տարեկան նախաձեռնութիւններն ու միջոցառումները կ'արտացոլացնեն միութեան նախանձախորհիր վերաբերումը հայ մշակութի պահպանման ու տարածման աշխատանքին մէջ:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը ի հեծուկս բոլոր խոչընդունելուն ու դժուարութիւններուն, լիբանանի այս տագնապալից օրերուն, իր բոլոր ջանքերն ու աշխատանքները ի սպաս կը դնէ հայ մշակութի վերելքին: Ան միշտ վառ պահելով հայ մշակութի ջանք, յարատել կամքով եւ աշխատանքով զայն կը փոխանցէ նորա-

հաս հայ սերունդին:

Սփիւռքահայ կեանքէն ներս, մասնաւրաբար կիբանանահայ կեանքէն ներս Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը իր մշակութային աշխատանքներով գործօն դեր կը խաղայ հայ երիտասարդութեան ազգային դիմագիծն ու հայ ինքնութիւնը պահպանման էական աշխատանքին մէջ:

Հայ պարարուեստը հայելին է մեր ժողովուրդի պատմական հոլովոյթին: Հայկական ժողովրդական պարերու իրենց կատարողութեան ընդմշչէն հոգեկան ամուռ կապ մը կը ատեղծուի հայ ժողովուրդի անցեալին եւ ներկային ու պարողներուն միջեւ: Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան ԱՐԵԳ պարախումբը այդ հոգեկան կապը դրսեւրեց իր բարձր եւ գեղեցիկ կատարողութեամբ, նոր ըրդաժողներու սրահին բեմին վրայ, Որբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի 11, 12 եւ 13 Մայիս 2012-ին:

«Արեգ» պարախումբի այս տարուան համութը, ղեկավարութեամբ հայրենի երիտասարդ արուեստագէտ Արտաւագդ Աւետիս-

եանի, բացառիկ փայլք եւ բուրմունք ունեցաւ իր ներկայացուցած հայկական եւ միջազգային պարերու ծրագիրով:

ԱՐԵԳ պարախումբի նուիրեալ անդամները ներկաներուն համացուցին հմուտ պարողի չափով գեղեցիկ պարարուեստ մը ուր դրսեւրուցաւ պարուսոց Պրն. Արտաւագդ Աւետիսեանի արուեստագէտի ողին ու բժախնդրութիւնը: ԱՐԵԳի պարողները անգամ մը եւս փաստեցին որ նուիրուածութիւնն ու յարատեւ աշխատանքը ամպայման կ'արդիւնաւորուի

Շաբաթ, 12 Մայիս, 2012-ին, երեկոյեան ժամը 8:30-ին, ի ներկայութեան Հայաստանի հանրապետութեան շիւապատճեան Պրն. Կարեն Մաթենոսեանի, պետական երեսփոխաներ Սեպուհ Գալիքիքեանի, ժան Օղասապեանի, Սեթր Սերժ Թուլսարգիսեանի, Նատալի ծէմանի եւ Պրն. Ղաթթաս Խուրիի, ինչպէս նաեւ Պէյրութի Քաղաքապետի ներկայացուցիչ Պրն. Արամ Մալեանի եւ քաղաքապետարանի անդամներուն, Ս.Դ.Հ.Կ.-ի Լիբանանի Շրջանի վարիչ Մարմնոյ Ատենապետ Պրն. Ալեքսան Քէօշկէրեանի եւ վարիչ Մարմնոյ անդամներուն, լիբանանցի արուեստաէր հիւրերուն, հայ եւ տեղական մամուլի ներկայացուցիչներ:

Բուռն եւ արուեստասէր հասարակութեան, տեղի ունեցաւ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան ԱՐԵԳ պարախումբի համութը: Բեմ բարձրացաւ ԱՐԵԳ պարախումբը իր երէց, միջակ ու փոքր պարողներով եւ զմայեցուց հանդիսատեսը:

Պարախումբը իր բացման «Բերդ Պար»ով ցուցաբերեց ապառաժեաց կատարողութիւն, որ կը դրսեւրէր Հայ ժողովուրդի տոկունութիւնն ու դարաւոր գոյատեւմը:

Բացման խօսքը արաբերէն եւ հայերէն լեզուներով կատարեց Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան աստենապետուհի Տիկ. Անի Եփրեմեան: Ան բարի գալուստի մալթանքէն ետք, շեշտը դրաւ Ն.Ս.Մ.Մ.-ի անհրաժեշտ եւ գործօն գերին մասին լիբանանահայ սփիւռի մէջ: Ան աւելցուց ըսելով թէ նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւնը մնարով պատճէ շի վրայ եւ յաղթահարելով իր դիմաց ցցուած բոլոր խոչընդուներու հաւատարիմ կը մնայ մշակութի պահպանման, փոխանցման եւ զարգացման աշխատանքին մէջ: Ապա, Տիկ. Անի Եփրեմեան շնորհակալութիւն յացնեց բոլոր անհատ ազգայիններուն

Տար.թ էջ 18

GUARDIAN-Ի ՔՆՆԱՎԻՕՍԱԿԱՆԸ

ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԹԱՏՐՈՒՆԻ «ՃՈՆ ԱՐՔԱՆ»՝ ԼՈՆՏՈՆԻ GLOBE-Ի ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ.

Բրիտանական Guardian պարբերականը անդրադարձած է Լոնտոնի մէջ Սունդուկեանի թատրոնի ներկայացուցած «Ճոն Արքան» աշխատանքին (բեմադրիչ՝ Տիգրան Գասպարեան): Քննախօսականին մէջ մասնաւրապէս գրուած է.

«Իմ կողքին նստած շատ տեղեկատուական հայ ճենթըլմէնը կը յայտնէ, որ լատիներէնով ծիրանին կ'ըսեն րցուս արտենիկ (հայկական սալոր), - կը գրէ յօդուածագիրը, - Ան ինծի ատիկա ըսաւ, քանի որ Globe թատրոնը կը լեցուի դրտուկի՝ աւանդաբար ծիրանինի փայտէ պատրաստուող գործիքի չնշիններով, երբ Սունդուկեան թատրոնի «Ճոն Արքան» ներկայացումը ճոխ մէկնարկ կու տայ:

«Գուցէ Շեքսֆիրը ատիկա իրերեւ ողբերգութիւն գրած է, բայց այս երեկոյի բեմադրութիւնը Տիգրան Գասպարեանի կողմէ, միտուած է աւելի շատ կատակերգականի վրայ կենտրոնանալուն: Փիեսը կը մէկնարկէ հերոսներու աղմկոտ ծիծաղ-կատական պագագրական երաժշտութիւն կը նուագեն: Դերասանները կը մտնեն՝ իրենց հայ բերե-

լով հնառն ճամպրուկներ՝ հաւանաբար ի նշան տեղի ողջոյնի մէծաթիւ հանդիսատեսներուն, որոնք մասսամբ Հայաստանէն Մեծ Բրիտանիա եկած են: Փիեսի տարբեր հաստուածներուն մէջ այդ ճուղ ճամպրուկները հու ու հու ժողովուրդի անցեալին եւ ներկային ու պարողներուն միջեւ:

Ինքը՝ Ճոն արքան, պատկերուած է իրերեւ ցամկոտ, արտասովոր եւ երեսն ալ ծաղրածուանման կերպար՝ Արմէն Մարութեանի կողմէ, որ յաճախի իր գրպանէն կաշիէ թագը կը հանէ, կը թափահարէ օդին մէջ՝ նախանացի մէջ՝ նախանացի ամուռ իր գլխուն տեղադրելը՝ գահի նկատմամբ իր իրաւունքը հաստատելու համար:

Տիգրան Ներսիսեանի թատրարը կը կերտուի իրերեւ հայական կատական կազմի ամէնէն անկեղծ ներկայացուցիչն է (հակառակ որ նոյնիսկ ան չի կրնար դիմանալ մերթ ընդ մերթ հանդիսատեսի հետ կատակելու գայթակղութիւն),

մինչդեռ Արթուրը՝ երիտասարդ ֆրանսացի իշխանը, որ պէտք է պաշտպանէ իր կեանքը, ներկայացուած է իրերեւ ապատիկ հարբեցող:

Կեղծ քարտինալ Պանտոլիֆը եւս մէկ գուարճալի կերպար է, որուն կտրուկ շարժուածները եւ արտառոց շարժուածները հանդիսատեսի կնճարական ստիլութիւնի վայակացի կատական ինդանու, ճանապարհուած գուուկ կը կուկանու իրաւունքը հաստատելու համար:

անոր յայտնուելուն պէս: Կանանց կերպարներն են, սակայն, որ կը մատուցեն ուշադրութիւն իրենց վրայ սեւեռող խաղ: Նելլի Խէրանեան գերազանց է կնճուռ, ճանապարհուած գուուկ կը կուկանու իրաւունքը հաստատելու համար:

Տար.թ էջ 18

ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆՅԱԿԱԼՈՒՄԸ

Կիրակի Սայիս 27, 2012

«Ա. Հոգույն հեղումը աշակերտներուն վրայ ներքին զօրութիւն մքնէ որ անոնց հոգին վրայ կ'ազդէ, միտքը կը լուսաւորէ, սիրտը կ'ուղղէ, կամքը կը զօրացնէ, վարանումը կը փարատէ, արիութիւն կը ներշնչէ և ազիցնութիւն ընելու կարողութիւն կուտայ»:

ՄԱՂԱՔԻԱ ՊԱՏՐԻԱՐք ՕՐՄԱՆԵԱՆ

ԳՐԵՑ՝ ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷՆ Ա. ՔՀՆՑ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆՍ

Պատահածը մեծապոյն հրաշքն
էր Յարուցեալ Քրիստոսի Համ-
բարձութիւն անմիջապէս ետք, երբ
այդ օր տասնընթէկ աշակերտները
դիտեցին Տիրոջ Երկինք համբառ-
նալը, լսելով նաև աստուածային
ձայնը թէ ինչո՞ւ ապշած կը նայիք
Տիրոջ դէպի Երկինք մեկնիլը.
ինչպէս Անոր Երկինք համբառնալը
տեսաք, նոյնպէս պիտի գայ կրկին
իր Երկրորդ Գալատեաթթ: Տաս
օրեր ետք, Հոգին Սուրբ իշաւ
Վերնատան մէջ խմբուած աշա-
կերտներուն եւ իրենց հետեւորդ-
ներուն վրայ՝ «անուանց իբրեւ
տարիւր եւ քսանից»:

Յատուկ տօնի մը կը պատահէր հրաշքով լի այս դէպքը: Տօնին նշանակութիւնը Տասնաբանեաց Պատուիրաններուն յանձնումն էր Մովսէս Մարգարէին որոնք եղիպատուի ելքին 50 օրեր ետք տրուած էին Սինայի անապատին մէջ: Պենտէկոստէ յունարէն բառն է նոյն տօնին ուր դարձեալ յիտուն թիւը կը պարունակէ: Քրիստոսի Յարութիւնին ետք նոյնպէս յիտուն օրեր անցան երբ Տիրոջ խոստացեալ Սուրբ Հոգին իջաւ Վերնատուն ուր «էին ամեննեքնան միասին»:

Վերնատան մէջ յանկարծակի
առանձին բոցերու նման լեզուներ
իջան իւրաքանչիւր աշակերտի վրայ
որոնք զօրացան եւ գիտութեամբ
գերազանց գտնուեցան: Աշակեր-
տութենէն Առաքեալներու փոխուե-
ցան: Անոնք գիտցան թէ պիտի
երթային ինչպէս նախապէս կանչ-
ուած էին: Այս անգամ «գնացէք
այսուհետեւ» պատգամը սրբազործ-
ուեցաւ Սուրբ Հոգիով ու աստուա-
ծային զօրութեամբ:

Ո՞վ է Սուրբ Հոգին: Ա. Երրորդ դութեան երրորդ Անձնաւորութիւնն է Ան որ ափուուեցաւ որպէս Շունչը Արարիչ Աստուծոյ, ստեղծագործութեան առաջին օրն իսկ երբ «Աստուծոյ Հոգին կը շրջէր» Աստուծոյ նորաատեղծ տիեզերքին վրայ: Հետոքհետէ Ս. Հոգին ճանչցուեցաւ որպէս Աստուծոյ իմաստութիւնն ու զօրութիւնը: Ամէն անգամ որ Աստուած ափիտի յայտնուէր, Հոն էր Ս. Հոգին: Սուրբ Կոյս Մարիամ Ս. Հոգիէն յրացաւ եւ ծնաւ Յիսուս որ սկիզբէն Աստուծոյ Որդին էր: Յիսուսի Մկրտութեան պահուն նոյն Ս. Հոգին իջաւ իր վրայ աղաւնակերպ եւ հաստատեց Աստուծոյ Որդի ըլլայր:

მათ დამისი ურებელი ცლალი:
ხელებების აქტების დანაშაულ
უ. პიფჩის ირავხს «Աղբեւը կենաց եւ
բաշխող շնորհաց»: Շնորհներու
բաշխութը կատարուեցաւ միացն Ս.
Հոգիին միջոցաւ որպէս պարզեւ
արուած Աստուծոյ Կողմէ՝ ամէն
անոնց որոնք հետեւեցան Քրիստո-
սի Մկրտութեան եւ «Ս. Հոգիին
մեռասին ծնան»:

Վերստին ծնան»:
Սուրբ Հոգին Աստուած հա-
ղորդակից եւ կենդանարար շունչը
եղաւ Քրիստոսի եւ քրիստոնեանե-
րու միջեւ Սուրբ Խորհուրդներու
կատարմամբ, այնպէս ինչպէս ինք
պատուիրած էր: Հոգին Աստուած

Էղաւ մշտնջենի իմաստութիւնն ու
զօրութիւնը Աստոծոյ՝ որոնցմով
Եկեղեցին հաստատուեցաւ Պենտե-
կոստէի Հոգեգալստեան դէպքին
ճիշդ օրը: Քրիստոսի Եկեղեցին իր
Մարմինը եղաւ Ս. Հոգիի զօրու-
թեամբ, եւ շրջեցաւ աշխարհի չորս
կողմ այնպէս ինչպէս իր հողեղին
մարմինը շրջեցաւ մարդոց մէջ,
քարոզելով, բժշկելով, Հայր Աս-
տոծոյ հետ իր անմիջական կապը
սորպեցնելով: Քրիստոսի մարդկա-
յին Մարմինն ու իր հաստատած
Եկեղեցին եղան նոյնը, բնութեամբ
եւ ներգործութեամբ:

Սուրբ Հոգիի գալուստը ճշղելով, Յիսուս կանուխին յայտնեց թէ «Հայրը պիտի դրկէ Մխիթարիչ Ս. Հոգին իմ անունով որ պիտի յիշեցնէ եւ սորվեցնէ ձեզի այն ամէն ինչ որ խօսեցալ ձեզի»: Եւ իրապէս իր Յարութենէն յիսուն օրեր ետք ճիշդ այդ էր որ պատահեցաւ, եւ Հայր Աստուծոյ Շունչը Որդիին անունով բոցավառ եւ դղրդիւն իջաւ Վերնատուն աղօթքով եւ սպասումով հաւաքուած աշակերտներուն եւ հարիւր քսան հետեւորդներուն վրայ որոնք «ամենեքեան», լրւսաւորուեցան միտքով եւ հոգեով, տարբեր լեզուներ ակասն խօսիլ եւ Տիրոջ առաքելութիւնը իսկոյն շարունակելու պարտքը կապառեաին:

Միայն տեղացիներ չէին որոնք
ականատես եղան այդ հրաշալիքին:
Եկած էին նաեւ զաղթավայրերէ
հրեաներ՝ «արք երկրպածք» որոնց
աշխարհագրական դիրքն ալ ճշդած
է Գործք Առաքելոց գիրքին հեղի-
նակը. Ղուկաս Աւետարանիչ, շար-
քով թուելով քաղաքներու անուն-
ները, թիւով 12, Պարթեւաստանէն,
Միջագետքէն, «Հրէաստան» եւ Կա-
պադովկիայ, Պոնտոս եւ մնացեալ-
ները, աշխարհագրական ծիշդ կար-
գով:

Հեռուէն եկողները կը լիշուին
իբրեւ հրեաներ որոնք «լսէին լիւ-
րաքանչիւր լեզուս խօսիլ նոցա»:
Դժուար եղած է միշտ հասկնալ այս
կէտը, բացի եթէ լեզուներու շնորհ-
քը ենթակայական եղած ըլլար,
այսինքն Առաքեալներ իրողապէս
տարբեր լեզուներ չէին խօսած, այլ
լսողները տարբեր լեզուներ գիտ-
նալով, «թարգմանաբար» կը հասկ-
նացին Առաքեալներուն լեզուն, այն-
պէս թէ գաղթականներ իրենց գիտ-
ցած լեզուներով կը հասկնացին:
Այս տեսակ մեկնաբաններ չեն կար-
դար Ղուկասի գրածը ճիշդ կերպով
թէ «Առաքեալներ սկսան խօսիլ
տարբեր լեզուներ», եւ ոչ թէ
ունկնդիրները հասկցան իրենց լե-
զուններով:

զիւսներով։ Յիշուած 12 վայրերուն առաջիններուն մէջ «Հրէաստան» մը կը լիշուի որ չէր կրնար Կապադովկիոց եւ Միջագետքի միջեւ ըլլալ, այլ ան պիտի կարդացուէր «Հայաստան», ինչպէս եկեղեցական հին հայրեր, Տերտուղիանոս եւ Օգոստինոս, սրբագրած են։ Օրմաննեան Պատրիարք եւս կ'անդրադառնաց իր «Համապատում» գիրքին մէջ եւ այդ ճշգումը կատարելով կը լաւնէ թէ Հայաստանէն

Հրեայ գաղթականներ եւս Երուսա-
ղիմ զացած էին տօնին եւ վկաները
եղած Հոգեգալստեան դէպքին:
Յաւարաւանէ Էրեր, Հոգեգալստ:

Յայտնապէս երկու Հրէաստան չէր
կրնար ըլլալ երբ Հոգեգալստեան
դէպքը արդէն հոն Հրէաստանի մէջ
կը կատարուէր:

Հետեւութիւնն այս պիտի ըլ-
լայ որ եթէ «հեռուներէն եկողներ
իրենց տեղական լեզուները կը
լսէին Արաքեալներու բերնէն», ընա-
կանաբար Հայաստանէն գացող-
ներն ալ հայերէն պիտի լսէին:
Հայաստան ու հայեր այս կերպ

անուղղակիօրէն բաժին կ'առնէին
Հոգեզալստեան շնորհաբեր դէպ-
քին մէջ:

Ս. Հոգևոյ գալուստը Աստուծոց
ծոյն ներգործութիւնն է իր Եկեղեցիին միջոցաւ: Ամէն Սրբազնան
Խորհուրդ Ս. Հոգիէն «կը շարժի»,
եւ ինչ որ աստուածային է այդ
աղբիւրէն կը բխի, ինչպէս Յիսուս
ըսաւ իր աշակերտներուն թէ Հայրը
պիտի դրկէ զայն իմ անունովս
եւ երեքը միասին պիտի փառաւո-
րեն Սուրբ Երրորդութիւնը ընդ-
միշտ:

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ MEDICARE Ե SOCIAL SECURITYԻ ՎԵՐՈՒՄՆԵՐԸ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԳՐԱԶԵԱՆ

Գիտենք անշուշտ Medicare կը ստացուի 65 տարիքին ետք, իսկ social securityի եկամուտը 62 տարիքին ետք: 62 տարեկանին social security-ն կը վճարէ իրաւունքին 80 առ հարիւրը միայն: Այնպէս որ անոնք որպես առողջ են եւ աշխատելու ընդունակ, մանաւանդ երէ ֆիզ տուրք սկսած են վճարել, լաւ կ'ընեն երէ աշխատանք ցոյց տան մինչև 65 տարիքը, ենցինսկ աւելի վերջ ալ որպէսզի լրիւ ստանան իրենց իրաւունքը, ֆիզ մըն ալ աւելի: Եթէ անձնական գործ ունին, ոմանք գործին անունը կը դարձնեն սիրելիի մը (կնոջը կամ զաւակներուն) եւ նոյն ատեն կը ստանան social securityի եկամուտը:

Medicareի հարցը տարեցները անշուշտ, առողջապահական խնամքի շատ աւելի պէտք ունեն բան ունեն այլ տարիքի:

Սակայն այս ապահովագրութիւնը բատ շատ մեծ դժուարութիւն երու պիտի հանդիպի մօտիկ ապօյին, քանի որ վեճարումի համար պահեստի դրամը կը նու ազի տարու է տարի: Այս դժուարութիւնները աւելի պիտի սրին տարիներու ընթացքին, երկու հիմնակնա պատճառներով: Առաջին՝ բժշկական ծախսերը յարատել վերելքի մէջ են: Երրորդ պահեստի համար երիտասարդ աշխատողներուն վեճարած տուրքերը կը նու ազին, մինչ նպաստընկալներուն թիւը կ'աւելնայ, մանաւանի անոր համար որ մարդիկ աւելի երկար կ'ապրին, բժշկական գիտութիւններու յառաջացումին իբր արդիւնք: Երրորդ պատճառ մըն ալ կարելի է աւելցնել: Ծուրջ չորս տարի առաջ սկսած տնտեսական տագմապի հետեւանենք, աշխատող եւ տուրք վեճարողները կը նու ազին, կամ ֆիզ ամսական ստանալով ֆիզ գումար կը վեճարեն պահեստի սնուուկին:

Կրթական հայտնությունը պահպանվում է 2024 թվականի մայիսի 1-ից մայիսի 31-ը ըստ ՀՀ օրենքի՝ պահպանվում է 2024 թվականի մայիսի 1-ից մայիսի 31-ը:

Այս տուեալներով նախազահ Օպաման վերջին պիտի է ծրագիրով ըսաւ «կը Վատահեցնեմ ձեզի որ social securityն առողջ պիտի մնայ ապագային ալ»: Խօսիլը դիւրին է, ինչպէս ըսաւ նաև մեկնարան մը, սակայն մինչեւ այսօր որեւէ առաջարկ չներկայացուց ան, նեցուկ կանգնելու համար ներկայ դրութեանց որպէսզի վերջնականապէս ապահովուին թէ social securityն եւ թէ medicare-ը: Տարիէ մը ի վեր եղաւ վերլուծումները, մեկնարանուրինները եւ զանազան առաջարկները բաղդատելով եւ համադրելով կարելի է ըսել որ ամենալաւ լուծումը նախազահական թեկնածու Միք Ռամնիի թելադրութիւնն է, ըստ իրեն, նախազահ Օպաման պէտք է ծրագիր մը մշակէ ու ներկայացնէ, եւ ժողովուրդը ընտրէ եւ որոշէ իր նախընտրութիւնները այդ ծրագրին մէջ եղածներէն: Նման բայց մը շուտով պէտք է առնուի ըսաւ ան, նյոնիսկ նախազահական ընտրութիւններէն առաջ: Մեկնարան լրագրող մը կ'ըսէ թէ մինչեւ որ ընդունելի որոշում մը չստորագրուի, հանգստեան տարիի մօտեցողները լաւ կ'ընեն իհմակուրենէ իրենց պիտին դասաւորել եւ կարգի դնել կարենան դիմքրաւել social securityի եւ medicare-ի կրնատումները, մի գուցէ օր մը բոյորովին դադրիր:

ԻՐԱՆԱՀԱՅ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՐՁԱԿԱԳԻՐԸ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՍԱՐԵԱՆ (1914-2012)

Իրանահայ գրող եւ հասարակական գործիչ Անդրանիկ Սարեանը 98 տարեկան հասակում կենացին հրաժեշտ տևեց Մարտի 6-ին Կալիփորն-իայի Գլենդելում, ուր արդեն 25 տարի էր, ինչ հաստատվել էր: Անդրանիկ Սարեանը չարմահայցի էր եւ հպարտանում էր իր իրանական ծագումով: Նա իրանահայ ամենալուրջ արձակագիրն է, գրում է, ոչ միայն արևստի ու գրական գործեր յօրինելու համար, այլ՝ հասարակական խնդիրներ արծարծելու նապտակով, ինչպէս «Անլոյս բառուղիներում» յուշավէպում կամ անցեալը անհետացումից փրկելու միտումով, ինչպէս «Պատմութիւն Զարմահալ Գաւառի» աշխատութիւնում, ուր փորձում է արձանագրել իր ծննդավայրի կենցաղն ու ազգագրութիւնը: Սարեանը ակտիւ էր մինչեւ կեանքի վերջին օրերը: Երբ սկսեցին «Հանդէս»-ի հրատարակութիւնը, նա մի նամակով ողջունում է նոր պարբերաբերի հրատարակութիւնը եւ մանրամասն անդրադառնում է իրանական երեք թեմերի էջմիածնից անշատման հարցին, որը նա դատապարտում է ամենախիստ բառերով: Խոկ երբ վերջին տարիներին հարցեր են առաջ գալիս Հնդկաստանի Մարդասիրական նեմարանում, նա հարկ է զգում որպէս նեմարանին լաւածանօր անձնաւորութիւն «Ազգ» օրաթերթում անդրադառնալ խնդրին: Մեր ընթերցողին հրաւիրում ենք կարդալ Ազատ Մարտեանի յօդուածը արձակագրի մասին, միաժամանակ ընդունելով, որ Անդրանիկ Սարեանի ժառանգութիւնը կարու է աւելի մանրակրկիտ եւ նննադատական ուսումնասիրութեան:

ԻՐԱՍԱՐԱՅ ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԿԵԴՈ ՎԿԱՆ

ԱԶԱՏ ՄԱԹԵԱՆ

Այս տարրուայ Մարտին Հոս
Անջելոսում 98 տարեկան հասա-
կում աշխարհին հրաժեշտ տւեց
Անդրանիկ Սարեանը: Իր ֆիզիկա-
կան աւարտին հասաւ շուրջ մէկ-
դարեայ մի կեանք, որի աշխար-
հագրական գլխաւոր հանգրուան-
ներն են իրանի Զարմահալ գաւա-
ռի Սինագան գիւղը, Կալկաթայի
Մարդասիրական ճեմարանը, Իրա-
նի Նախթարդիւնաբերութեան եր-
բեմնի մայրաքաղաք Աբադանը,
Թեհրանը եւ իհարկէ վերջին հանգր-
ուան Հոս Անջելոսը:

Անդրանիկ Սարեանը մշակոց-
թի մարդ էր: Նրա հետաքրքրու-
թեան ասհմանների մէջ էին գտնուում
պատժութիւնը, հասարակական
կեանքը, գրականութիւնը, թատ-
րոնը, գեղանկարչութիւնը, սպոր-
տը, բայց հիմնականում նա իրա-
նահայ մշակութային կեանքում ճա-
նաչուում է որպէս արձակագիր:

Ըլեալ պահին Ա. Սարեանի
հրատարակուած գործերից մեզ հա-
սանելի են՝ «Պատմութիւն Զար-
մահալ Գաւառի» (1981), «Պատմ-
ուածքներ» Ա եւ Բ հատոր (1987),
«Անլոյս քառուղիներում» (2002)
եւ «Մեր Օրերի Մարդարէն» (2005):
Հրատարակուած են նաև «Հայկա-
կան Վագրը» (1986) եւ «Մեր
Պղնձեալ Գաւր» (2002):

«Պատմութիւն Զարմահալ
Գաւառի»-ն ցայծմ մնում է իր
տեսակի մէջ միակ քիչ թէ շատ
համապարփակ աշխատութիւնը
իրանի Սպահան նահանգի այս
երբեմնի ծաղկուն հայաբնակ գա-
ւառի պատմութեան մասին։ Աշ-
խատութիւնը, բացի իր պատմա-
կան արժէքից, խօսում է հեղինակի
իր ծագման ու ծննդավայրի հետ
պահպանած հոգեկան կապի եւ իր
ծագման նկատմամբ առանձին նա-
խնանձակինդրութեան մասին։

Հրատարակուած գործերից էլ
կարելի է տեսնել, որ բազմաժանր
ու բազմաբնոյթ է Անդրամիկ Սար-
եանի գրական վաստակը: Հրապա-
րակախօսութիւն, յուշագրութիւն,
գրական քննադատութիւն, պատմ-
ուածք, վէպ: Նա իրանահայ կեան-
քի գեղարւեստական պատկերձան
լաւագոյն ներկայացուցիչներից
մէկն է, իսկ արձակագիրների թիւը
մեր համայնքում, ինչպէս զիտենք,
մեծապէս զիջում է բանաստեղծնե-
րին: Եւ ընդհանուր առմամբ կա-
րելի է ափսոսանքով նշել, որ մեր
բազմադարեայ համայնքը չի ստեղ-

ծել իր պատմութիւնն ու մանաւանդ կենցաղը մարմնաւորող արժէքաւոր գեղարուեստական գործեր: Մենք այստեղ նշում ենք երեւոյթը, չսորանալով պատճառների վերլուծութեան մէջ, որը կարիք ունի առանձին լուրջ ուսումնասիրութեան: Այս տեսակետից էլ գնահատելի է Անդրանիկ Սարեանի կողմնորոշումը իր գրուած քններում իրանահայ կեանքի առանձին դրուազներ եւ մասնաւորապէս իր եւ իր սերնդակիցների կեանքը գեղարուեստորէն մարմնաւորելու փորձը: Գեղարուեստական արձակի (պատմուածք, վէպ, թատերախաղ) մէջ է, որ յաղթահարւում է ամէն ինչ ջնջող ու աւերող ժամանակը, նրա միջնորդութեամբ է, որ շարունակում են ապրել մարդիկ, իրենց կենդանի խօսուածքով, իրենց մեծ ու փոքր լոյզերով ու մտորումներով, մի խօսքով իրենց անկրկնելի անհատականութեամբ ու ճակատագրով:

Ընդամենը ութիւն տարեկան մասուկ Անդրանիկը գեղջուկ մասնուկների 40 հոգանոց մի խմբի հետ կտրւում է հարազատ գիւղից ու ընտանիքից եւ ընկնում ամբողջովին խորթ ու անծանօթ մի միջավայր՝ Կալիաթայի Մարդասիրական ծեմարանը, որը եւ գծում է նրա եւ իր ընկերներից մեծ մասի ճակատագիրը, որպէս իրանի նաֆթային ընկերութեան պաշտօնեաներ, դրան զուգահեռ նաեւ ազգային հասարակական, մշակութային գործիչներ։ Այս մարդկանց պաշտօնական եւ իր ընդհանուր գծերի մէջ միակերպ կերպարի մասին տեղեկութիւններ կարելի է քաղել, եթէ դա իհարկէ կը հետաքրքրի որեւէ մէկին, հէնց պաշտօնական գրագրութիւնների ծալքերում, բայց թէ ինչպիսիք են եղել նրանք, որպէս իրական մարդկի, որպէս նաֆթային հզօր աշխարհակալու-

Ժամանակաշրջանի եւ առնուագն
երեք գլխաւոր մայր ցամաքների
տարածքով մէկ «Աննշան» մար-
դիկ, առանց որոնց, սակայն, ժա-
մանակն ու աշխարհը կը մնայ
ահաւոր կերպով դատարկի, եւ որոնց
մասին մենք կարող ենք իմանալ
միայն Սարեանի գրուած քնների մի-
ջոցով։ Ինքը՝ Սարեանը այսպէս
հետեւեալ երկու պարբերութիւն-
ների մէջ է փորձում սեղմել իրեն
եւ իր ընկերներին վիճակուած
ճակատագիրը.

Uterus.

Մեր գեղջկական ծննդավայրի
երազանքով անցաւ մեր մանկու-
թեան օրերի մի սպանուած մասը
եւ հեռաւոր հայրենիքի այրող
կարօտով՝ գիտակից պատանեկու-
թեան ամբողջ օրերը: Բայց ոչ մեր
ծննդավայրին հասանք, ոչ հայրե-
նիքին մեր հասունացած կեան-
քում: Ցիր ու ցան եղանք- մի մասը
Լոնդոն, մի քանիսը Ամերիկա, մի
քանիսը Աւստրալիա, մի քանիսը
Թեհրան: Քանի-քանիսը մեռան
դեռ պահելով իրենց բեռնաւոր-
ուած կեանքի մանուկ հոգինսերում
մանկութեան ու պատանեկութեան
օրերի անկատար երազներն ու
կարօտները:

Ապրողներիս մէջ դեռ տրո-
փում է այդ վաղեմի երազը...

Եթէ ինձ մի երկրորդ կեանք
ապրելու շնորհում արւի, ես կա-
սեմ՝ թողէք պահեմ առաջին կեան-
քիս մանկութեան առաջին օրերը,
բայց ջնջէք միւս մասն ու պատա-
նեկութիւնս, եթէ դրանք կրկին
պիտի անցնեն՝ Կալկաթայի Խէ՛-
րաթխանա բարեգործական տնում
եւ Բենզգլեան ջունգլիների Ա.
Թովմաս մենաստանում... նաեւ այն,
որ այլեւս սովածութիւն չքաշեմ՝
Հայոց Մարդասիրական ծեմարա-
նում, ի քաղաքս Կալկաթա, յեր-

6wp.p 19

ՀՈՒԿԱՐՁԱՆ

ՈՒՍՈՒՑՅԱՎՊԵՏ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ

Արտաքույն նուերով գիրքն
օրինակ մը ստանալու
համար հեռաձայնել.

(626) 797-7680 կամ
(818) 429-2322 phibennu6

Լարակազմ, մարուր տպագրութեամբ, 580 էջերէ քաղկացող գիրը: Ժողովածուն լոյս ընծայուած է Թեմիամին Ժամկոչեանի նախկին սաներուն կողմէ, որպէս Երախտիքի տուրք անոր ծննդեան 115 ամեակի արհեալ:

ՅԱՅ ասածավոր այլիքով։ Յուշարձան տողովածուն, նաև իր մէջ կ'ամփոփէ իրենց սիրեցեալ տնօրէնին կրթական, մանկավարժական, ազգային-մշակուրային, Պէյրորի Սահակեան վարժարանի կէս դարեայ իենասասառունու։

Յուշարձան ժողովածուն կը մատուցէ Թեմիամին Ժամկողեանի ժամանակից մերուն յուշերու ծաղկաբառ:

ԴԻՒՑԱԶՆԱՄԱՐՏ ՀԱՅՈՑ ԱՅՐԱՐԱՏ ԱՇԽԱՐԴԻ ԱՐՄԱՅԻՍ ԱՐՔԱՅԻ ԱՐՄԱՒԻՐ ՈՍՏԱՆԻ ԴԱՇՏՈՒՄ

ՊՈՂՈՍԼԱԳԻՍԵԱՆ

Տարին էր 1918, ամիսը Մայիս, գարուն էր հազել հայոց աշխարհը, հայոց աշխարհի լեռների լանջերի ծաղկունքի բոյրը քաղած հովիկները եկել էին համբուրելու ոստաններն հայրենի, պարբռնում հանդերի ալեծուփ ցորեանի ծովակներում, լեռների ձիւնոտ ջրերը երգելով վազում հանդերով։ Գարնանը, արեգակը լոյսի հեքիաթ է վառում ծառերի սաղարթներին, իրիկուններին աստղերն են իշնում իրենց ժպիտը փուելու ծաղկունքին։ Տիեզերական համանուագ է ծաղկած ծառը, ծաղիկների օրորը, նազանի ժպիտը։ Որպէս մեհեան կանգնիր նրանց առաջ, աղօթիր քու արմէն նախնիների յաւերժութեանը։ Հայոց ունչպարների հոգիների ատրուշաններում վառում էր նախնիների պատերազմի աստուած՝ Վահագնի ոգու կրակը։ Մայիս, արեւնիր վարսերով գրկել էր երկիրն հայոց, ծաղկունքի ծիածան կապել հայոց լեռների լանջերին, իր քուրացի հուրն էր շատրուանել հայոց սրտերին։ Տամարութ դարեր առաջ, չորս հարիւր լիսուն մէկ թուականի հայրենեաց ու վասն հաւատքի ճակատամարտ են մղել հօր տիրակալի դէմ։ Անցորդները պատմում են, որ իւրաքանչիւր Մայիսին այդ դաշտում նահատակների մարած սրտերից ճառագած շուշաններ են ժպտում, գիշերները լուսնեակը ալցի է գալիս, համբուրում նրանց, ապիտակ անուշ դէմքն է ցողում նրանց լոյսով։

Դարձեալ Մայիս, հայկական
բանակի կամաւրացան զնդերի
մարտիկները վոնտում էին թա-
թարներին հայոց արեւելեան կողմն
աշխարհից: Արեւի կրակ գոյներով
դրօշը, յաղթանակի, ազատութեան
ծիածան էր վառել շնչերի վրայ:
Առաւուն էր Մայիսի 9ի, արեգակն
արդար իր կրակալոյս վարսերով
գրկել էր զէնքերը հայոց, յաղթա-
նակի լոյսով հրավառում սրտերը
զինուորների: Գրոհում էին դէպի
բարձունքները գերավարուած Շո-
շի քաղաքի, կրակ տեղում, իրենց
սրտերի վրէժի հուրը ժայթքում
թշնամու վրայ, Միհրի առաւոս-
եան լոյսի ճառագայթները որպէս
նետեր, խուրձերով ժայթքում
նրանց վրայ: Փախաւ կակարը,
դեռ պիտի փախնէր, պիտի հալա-
ծէին նրանց շատ հեռուներ՝ մին-
չեւ գետն կուր, որի միւս ափից
արքան իրենց ազնուազարմ Ար-
տաշէս, Ալլան Սաթենիկի մէջքն
օղակելով, հայոց աշխարհին թա-
գուհի էր բերել: «Մեծեր»ը արգե-
լակեցին նրանց յաղթանակն զի-
նարշաւը դէպի թշնամու որջը,
ափառ:

Աշխարհի պատերազմն էր մո-
լեզնել Եւրոպա, արեւելքը: Ուուսաց
արքայի զօրքը, զինուոր դարձած
հայ շինականների կամաւորական
գնդերի հետ արշաւում էին դէպի
Հայքեր, Վասպուրական, շտապում
էին օծուելու Վանայ՝ Բգնունեաց,
Ծովի ջրերում, աղօթք մրմնջելու
նրա սրտից պայթած բլրակի վրայ
յառնած տաճարում, նրա վէճերի,
խաչերի վրայ Գագիկ արքայի
քարացած արցունքները սրբելու:
Ինչո՞ւ Մհերը իր ժայռէ դուռը
չէ՞ր պատել, պոռթկար լոյսին եւ
արեւելը բոնած նետեր թշնամու

վրայէ: Քաջերի քաջ դիւցազուն
փաշան Անդրանիկ, հայոց կռուի
Վահագնը, Դիլիմանում ջախջա-
խել էր թուրքի բազմահազարանոց
զօրաբանակը եւ յաղթական մուտք
զործել Վան-Տուշպայի դարպաս-
ներ: Այստեղի այգեստանում, հա-
յերը ծաղկազարդ ծառերը որպէս
զէնքեր գրկած, կենաց կուի էրն
տուել թշնամուն: Զինուոր դար-
ձած ուսւ չէկլիկ Արեւմտեան կող-
մը հայոց աշխարհի լեռներին ու
դաշտերին ազատութեան լոյսն էր
շողում, Նեմրութթը, Սիփանը,
Թոնդրակը, Վարագը, Արտոսը
բերկրանքի կրակ ժայթքելով բա-
րեւի էրն կանգնել նրանց: Հրա-
բորք կարմիր արեւոտ լեռներն
Վասպուրականի եւ Բգնունիւների
ծովը իրենց ափերի մէջ պահած՝
որպէս նախնիների պաշտամունքի
աստրուցան մատուցում յաղթանա-
կած զօրքին: Նեմրութի գագաթին
բազմած հայոց հին աստուածների
ստուբները ուազմի դաշտ իջած,
իրենց ոգու կրակն էրն հոսում
կոռուղների սրտերին:

Տապալել էին ոռուսի արքայի իշխանութիւնը, սպաննել նրան։ Իրենց տիրապետութեան յաւերժացման համար զիջում էին տարածքներ, զիջում ոռուսի զինուորական յաղթանակների վառքը։ Արեամբ տիրած տարածքներից ոռուս զինուորաները տուն էին վերադառնում։ Փլուել էր Արեւմտեան Հայաստանի ռազմաճակատը, հայերը կազմաւորել էին Երկրապահ զօրամաս, հայոց բանակն ու ժողովուրդը առանձին էին դիմագրաւելու թշնամուն։ Խախտելով «Անդրկովկասի Կոմիսարիատ»ի հետ կնքուած զինադադարի պայմանագիրը, թրքական բանակները արշաւում էին արեւելք, միանալու ցեղակից թաթարներին ու ապա դէպի Արալ, Թուրան, իրենց ցնորածին նոր կայսրութիւնը հիմնելու։ Ներխուժել էին Ալրարատ, Արարատեան դաշտ, հայոց Արմալիս արքայի ոստան Արմաւիրի ու Ապարանի ռազմաճակատներով սպառնում էին տիրել Երեւանին։ Նուաճողները սպաննել էին հայոց աշխարհի նախնիների անունները, դարձրել Սարդարապատ, Հոկտեմբերեան, նախագահն հայոց հրամայել էր նորից վառել հայոց աշխարհի արքաների, իշխանների, դիւցազունների, իմաստունների, հին աստուածների լոյսը, նորէն Արմալիս արքայի ոստան Արմաւիրն էր այն։

Թշնամին՝ «գուշչմանը» հա-
յոց աշխարհի սրտին՝ մայր ոստա-
նին, մայր տաճարին էր սպառ-
նում: Գարեգինը թովսկիեան, նրա
զանգերը հնչեցին հրամայեց հա-
յոց աշխարհի բոլոր տաճարների
զանգերը ղօղանչել կռուի կանչել
հայերին բոլոր: Կռիւ Արաստ-
արաքսի ափերին յանուն ցեղին
սրտի զարկերի, յանուն ցեի սեր-
մին, յանուն յաղթանակի: Զօրքին
հայոց կռուի տարան նազարեէկ-
եան, Սիլիկեան զօրավարները: Հա-
զարհազար վասպուրականցի ար-
մէն-հայեր, վանեցիներ իրենց զէն-
քերն ու մանչերը գրկած հասել
էին Այրարատ: Հայոց աւերռուած
ոստանների՝ Զէյթունի քաջորդի-
ները, Սամսայ ու Մշոյ լեռնական-
ները, յոցն շնէուրը իր քաջերով
ու թնդանօթներով, Ղարաբաղցի
Փիրումեան զօրավարները իրենց

լեռների դիւցագուններով, մահապարտ գունդով, իրենց զէնքի փառքին հաւատարիթ ուսւ սպաներ ու զինուորներ, երկրապահ օղբքն հայոց, արեւելեան կողմը հայոց աշխարհի շինականները, Մայիսի քսան երկուսին, արեւի արդար լոյսի բխումին, գրոհեցին թշնամու վրայ: Նրանք մրրկածին արեւորդի քաջեր էին, որոնք կոռուի էին ելել վրէժի կրակով խոցելու թշնամուն, սրով եկածներին հրովողակիզելու: Արմէն-հայերի նախնիների հին աստուածներն էին իշել հայոց քարէ սրտի՝ Արարատի զագաթից, արեգակից յառնած բոցերը նետում թշնամու վրայ: Վահագնը երկնակամարի ծիածանը պրկած որպէս աղեղ, ամպերի շանթերը որպէս նետեր տեղում թշնամու վրայ: Ընկրկեցին, պատուեցին թշնամու բազում-բազում սրտեր, փախնում էին ով կարողացել էր ճողոպրել հայուց սրից: Ափսոս որ դադարեցրել էին գրոհը, թշնամու հետապնդումը կարող էր համնէր մինչեւ Կարս, նրա ամրոցում տօնելու յաղթանակը, նրա տաճարում փառաբանները հինու նոր աստուածներին:

Դուշմանը Արագածի լանջերին էր, թիկունքից խոցելու հայոց մայր ոստանը: Հայկի զարմից ապարանցի շինականների կրիւ էր, արգելակել նրանց ընթացքը դէպի իրենց շէներ ու մայր ոստան: Նրանց կոռուի էր առաջնորդում Ապարանի Արագիւղի բնակիչ, յունական բանակի գնդապետ՝ Արսէն Սամսոնի Տէր Պողոսեանը: Նա Րաֆֆու «Խենթի» Սամսոն Տէր Պողոսեանի որդին էր: Քաջին քաջն էր ծնել: Ամէն զիւղ իր որդիներին կորու էր ճամբել: Դուշմանին յաջողուել էր ճեղքել ու ապաձակատի առաջին զիծը, նահանջել էին դէպի երկրորդ դիրքեր: Դուշմանի բանակի հրամանատարը հրամայել էր երեք ուղղութիւններով վճռական յարձակման անցնել: Ապարանի ճակատը համարուել էր ծաւալուած մարտերի կեղրոնքը: Դուշմանը անցել էր յորդացած Քասախի գետը, դուրս գալու կուռողներու թիկունք, ընկճելու համար նրանց դիմադրութիւնը: Մարտի դաշտ հասած նոր ջոկատները, գրաւելով գետի ափերի բարձունքները, կրակի տակ առել նրանց, ստիպել նահանջելու: Դուշմանի գերակշիռ ուժերի նոր գրոհը ճեղքել էր պաշտպանութիւնը, անցել կոռուղների թիկունքը: Կոռուղների նոր գրոհները փակել էին ճակատը, փակել

Նրանց նահանջի ճանապարհը, դուշ-
մանը յայտնուելէ կը երկկողմ կրա-
կի տակ, գլխովին ոչնչացուել։
Կռուղիների գրոհները ստիպել էին
դուշմանին նահանջելու։ Արագա-
ծի լանջերի ապարանցիների կոփուր
փրկել էր իրենց շէները եւ հայոց
մայր ոստանը։ Ալդպէս է լինում,
կռուղի կը փրկես քու շէնը, քու
որդիներին, ինչո՞ւ կոփու չտուինք
հայոց հայքերում, ափսոս։

Դուրս, հայ մարդ, եթէ կարող
ես գոցել ակներդ, անէացիր մի
պահ այս աշխարհից, մարտիկ
դարձած քեզ տար այդ ճակատա-
մարտի բոցերի մէջ: Պիտի տեսնել
հայը ինչպէս էր գրոհում: Արա-
րատին որպէս վահան գրկած, Արա-
գածի վրայ վառուող կանթեղը
որպէս աստղ վեր պահած, արեւն
էին իշեցրել դաշտի վրայ, նրա
կրակ ճառագայթներով այրում
թշնամու գէնքերը, մարտուն նրանց
լոյսը: Դու, կուոի դաշտում պիտի
տեսնես հրամանատար Դանիէլ-
Բէկ Փիրումեանին կարմիր հա-
գած, արեւի ճառագայթները որ-
պէս նիզակ պարզած լեռնական
քաջերին գրոհի տանում: Մտիր
Պօղոս Փիրումեանի մահապարտ-
ների գունդ, մահ սփրի'ր քու
առաջ, մենք շատ ենք մահ տեսել: Պիտի տեսնես ինչպէս էին այր-
ում Մայր Արաքսի կամուրջները,
ինչպէ՞ս էին նրա ջրերը զայրոյ-
թից փոթորկել, այն ճողփող թշնա-
մուն տանում իր յորձանուառը: Եւ
ինչքան քու սիրտը պիտի խայտա:
Պիտի տեսնես ինչպէս էին այր-
ում Մայր Արաքսի կամուրջները,
ինչպէս էին նրա ջրերը զայրոյ-
թից փոթորկել, այն ճողփող թշնա-
մուն տանում իր յորձանուառը: Եւ
ինչքան քու սիրտը պիտի խայտա:
Պիտի տեսնես ինչպէս էին Զէլթունցիների նժոյգները Զալալ
Քուրկիկի նման մոռնչում, ինչպէս
էին Սամնայ ու Մշոյ դիւցազները
իրենց Դաւթի թուր կեծակի շան-
թերը շաշում թշնամու վրայ: Պի-
տի տեսնես ինչպէս էին յոյն Շնէ-
ուրի թնդանոթները փլատակում
թշնամու մարտական դիրքերը: Մարտի դաշտում պիտի տեսնես
թշնամու վրայ սլացող հեծեալ
Յովհաննէսին, զինուոր դարձած
հայ իմաստուններ՝ Ակսելին, Ղա-
փանցեանին, Մանանդեանին, Ղա-
րիբեանին, Թոփչեանին: Եւ դու
հայ մարդ ինչպիսի հրճուանքով
պիտի ականատեսը լինես թշնամու
փախուստին: Եւ այդ գարուն Մա-
յիսին գնա' աղօթիր Մայր տաճա-

覃文平 18

UuUhU

ՀԱՐԱԳԱՅԻՆ

ଫୁଲଟାର୍ - କୁଳାନା ୧୦୦୦ ପଡ଼ି

. I wish to subscribe to Massis W

posed a check for (or

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

\$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overs

Name: _____
Address: _____

Address: _____

Country: -----

Tel :----- Fax : -----

ՄՐԱՓԻՆ ԿԱՐԵՒՌՈՒԹԻՒՆԸ

Բոլորս ալ կը սիրենք կէսօրէն ետք երկնալ, կամ նոյնիսկ երբեմն թէկուզ քանի մը վայրկեան քնանալ՝ անկէ ետք աւելի աշխոյդ եւ կայտառ զգալու համար; Իրականութեան մէջ մրափը շատ կարեւոր է, որովհետեւ մարմինը օրուան ընթացքին 13-15 վայրկեան հանգիստի պէտք ունի: Երբ զգաս, թէ մօտղ ուժականութիւնը կը նուազի, անմիջապէս ուղղուիր դէպի անկողին կամ նստարան, եւ փորձէ կարծ ժամանակ մը մրափէլ, որովհետեւ այդ մէկը կարեւոր է մարմինին համար եւ զայն կը քաջալերն բժշկական բոլոր ուսումնասիրութիւնները:

Կարծ մրափը կրնաց անմիջապէս ջնջէլ յոգնութեան նշանները եւ ամրապնդէլ արթնութիւնն ու կեղրնացումը: Գիտական արդիական ուսումնասիրութիւնները համաձայն կը գտնուին այս կարծ մրափով կը բարձրանայ մեր ուժականութեան մակարդակը, բայց ոչ թէ չափազանց աշխուժութիւն ունենալու աստիճանի: Ասկէ աւելի լատ կէտը այն է, որ լարուածութեան մակարդակը պակւելով, սահման դրուած կ'ըլլայ սրու հարցերու կուտակուող գործոնին եւ կը դանդաղեցնէ բջիջներուն ծերացումը:

* Սրտին համար դրական առաւելութիւններ.

Մրափը կը պաշտպանէ սրտի հիւանդութիւններէ, մանսաւանդ աշխոյդ տղամարդոց մօտ: Յոյն ժողովուրդը ընդգրկող կատարուած գիտական արդիական ուսումնասիրութիւնները համաձայն, կէսօրէ ետք միայն 30 վայրկեան մրափէլը 37% սոլոսով կը նուազեցնէ սրտի եւ երակներու մահացու հիւանդութիւններու ենթարկուելու վտանգը: Նախապէս կատարուած ուսումնասիրութիւնները համար վաստակած է, իսկ շատ կարծ վիշեր մը ունեցած ըլլալու կամ մինչեւ ատուտու արթուն մնալու հարցը նախատեսելու նպատակով կատարուած մրափը պէտք է երկարի 1-1.5 ժամ:

* Գայաստացնող ազդեցութիւններ.

Կէսօրէ ետք 20 վայրկեան մրափ առնելը, յաջորդող 2-3 ժամերուն ընթացքին մէծ չափով կը բարձրացնէ անհատին արտադրողական ուժը: Մրափը ուղեղին առիթ կուտայ արթուն եւ զգաստ մնալու, ինչպէս նաեւ վերալիցքաւորուելու: Հետեւաբար, երբ արթնանաք՝ ուժականութեան, կագուրուածութեան եւ կենաւուակութեան մէծ զգացումներ կ'ունենանք: Ուրեմն, յստակ իրողութիւն է, թէ օրուան ընթացքին հանգիստի կարծ պահ մը առնելով առիթ կ'ունենանք երկար ժամանակ տինամիք վիճակ մը պահելու:

* Յիշողութեան եւ ուշիմութեան ամրապնդում.

Մրափը կարեւոր դէր կը իսպայ ջղային համակարգի բջիջները վերանորոգելու, յիշողութիւնը բարելաւելու եւ ուղեղային կարողութիւնները աշխուժացնելու գծով: Օրինաւոր կէրպով մրափ առնող անձերը դէպքերու աւելի մանրամասնութիւններ կը լիշեն քան զայն չառնող անձերը: Այս իրողութիւնը ապացուց կը հանդիսանայ այն կէտին, թէ քունը անհրաժեշտ է ուղեղին մէջի լիշողութեան բարձրացնելու գծով:

* Լարուածութեան դիմադրութիւն.

Մեր մարմինը կը ներգործէ լարուածութեան հետ՝ Քորթիզով հորմոնի յանդեխալ արտադրութեամբ: Սակայն այս հորմոնը, որ ծանօթ է

որպէս լարուածութեան հորմոն, քունի ընթացքին անոր քանակը շատ կը նուազի: Հետեւաբար յստակ է այն երեւոյթը, թէ օրուան կիսուն կարծ ժամանակով քնանալը լաւ միջոց մըն է ջղային լարուածութիւնը թիթեւցնելու, ջղայնութեան վիճակներէ փախուառ տալու եւ լաւ տրամադրութիւն պահելու:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի: Ինչպէս նաեւ այս կարծ մրափով կը բարձրանայ մեր ուժականութեան մակարդակը, բայց ոչ թէ չափազանց աշխուժութիւն ունենալու աստիճանի: Ասկէ աւելի լատ կէտը այն է, որ լարուածութեան մակարդակը պակւելով, սահման դրուած կ'ըլլայ սրու հարցերու կուտակուող գործոնին եւ անձերը ծերացումը:

* Քունի պակասի հաստոցում.

Քունի պակասը հաստոցելու համար, մրափը՝ առաւտուուն ուշ արթնային աւելի կարեւոր է: Քունի զրկուածութեան քրոնիկ պարագաներու համար, 15-20 վայրկեան մրափը բաւարար է, իսկ շատ կարծ վիշեր մը ունեցած ըլլալու կամ մինչեւ ատուտու արթուն մնալու հարցը նախատեսելու նպատակով կատարուած մրափը պէտք է երկարի 1-1.5 ժամ:

* Գիրութեան դէմ բուժում.

Ուսումնասիրութիւնները իյայտ բերած են, թէ որոշ կապ մը զոյլութիւն ունի քիչ քնանալու եւ ախորժակի զրկուածութեան միջեւ, ինչ որ կը բազմապատկէ գիրութեան եւ շաքարախտի ենթարկուելու վտանգը: Լեփթին կոչուող հորմոնը, զոր կ'արտադրեն ճարպացին բջիջները եւ որմու ուղեղին կը տեղեկացնեն յագեցած ըլլալու մասին, անոր միջին չափը բաւական կը նուազի քունի պակասի պատճառով, մինչ կրիլին՝ ախտորժակը գրգուող սուամոքին արտադրած հորմոնին միջին չափը նկատելի կէրպով կը բարձրանայ, ինչ որ կը մղէ ուտելու, մանսաւանդ ճարպու ուտելիքները, որոնք դժբախտաբար կը կուտակուին մարմնին փորին բաժնին մէջ: Ցաւալին այն է, որ փորի գիրութիւնը ոչ թէ միայն տղեղութիւն կը յառաջացնէ, այլ նաեւ կապակցութիւն ունի ինսիւլինի դիմադրութեան հարցին հետ, ինչ որ արդէն կը դրսեւորուի՝ չաքարախտի եւ սրտի հիւանդութիւններու տեղի տալով:

* Բորբոքումներու դէմ պաշտպանութիւն.

Քորթիզով միայն լարուածութեան պատասխանասուու հորմոնը չէ, այլ նաեւ կը կանոնաւորէ մարմնին մէծ պաշտօնները, սկսելով դիմադրութականութիւննէ: Իրականութեան մէջ, բորբոքումներու դէմ գործող եւ դիմադրութականութեան թափ տուող անոր ազդեցութիւնը հիմք կը համարուի շարք մը դեղահատուու: Իսկապէս, Քորթիզով կ'ապահովէ մարմնին պաշտպանութիւնը ապահովող ճերմակ բջիջներու վերադարձը, դիմադրութիւննէն լիարդ, գեղձերը եւ արեան մէջ անոնց քանակը կ'աւելից նէ: Եւ որովհետեւ քունը առիթ կուտայ Քորթիզով հորմոնի հաւասարական դիմադրութիւնը լիարդ, գեղձերը կ'արդին կարծ պարպելու եւ նոր տեղեկութիւններու առջեւ առիթը լայն բանալու:

ԳՐՈՂԸ ՏԱՐԱՒ ԳՐՈՂԻՆ ԽԻՂԱԾ

Շարունակուածէջ 7-էն

Քելութեանը գիտակից հայ գրողը կրնաց իր արժանապատութիւննը պահպանել՝ ընդդիմադրի դիրքերու վրային:

Հայաստանի ժողովուրդը կամաց կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մեզի:

Զուգագիպութիւն չէ, որ կարծ մրափէ մը ետք (10-30 վայրկեան առաւելացոյնը) աւելի աշխոյդ եւ կայտառ կը զգանք մենք մե

LOS ANGELES

2012 AGBU-AYA | ՀԳԸՄ-ՀԵԿ WORLD GAMES

July 28, 2012 - August 5, 2012

OPENING CEREMONY

Sunday July 29th, 2012

Pasadena Community College, Pasadena, CA

VICTORY BALL

Saturday August 4th, 2012

Universal Studios Backlot (Spartacus), CA

for additional information

Tel: 626.794.7942 / Email: info@agbugames.com

www.agbugames.com